

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
HUMANITĀRO ZINĀTŅU FAKULTĀTE
ĀZIJAS STUDIJU NODAĻA

**DŽUČE IDEOLOĢIJAS ATTĪSTĪBA UN TĀS IETEKME
ZIEMEĻKOREJAS ĀRPOLITIKĀ (2011-2016)**

BAKALaura DARBS

Autore: **Ildze Šķestere**

Stud. apl. nr.: **is14063**

Darba vadītājs: **Asoc. prof. Dr. sc.pol.Toms Rostoks**

RĪGA 2017

Saturs

IEVADS	3
1. DŽUČE IDEOLOĢIJAS PAMATI.....	6
1.1. Terminoloģija un etimoloģija	6
1.2. Vēsturiskais fons.....	9
1.3. Padomju marksisms-ļeņinisms	14
1.4. Maoisms.....	19
1.5. Korejas nacionālisms	21
2. IDEOLOĢISKĀS IZMAIŅAS KIM DŽONG IL LAIKĀ.....	26
2.1. Kim Džong Il un ideoloģijas nostabilizēšanās.....	26
2.2. Neokonfūcisma iezīmes	30
2.3. Vēsturiskais naratīvs, mītiskie un reliģiskie elementi	34
2.4. Militārisms jeb songun politika	38
3. KIM DŽONG UN ĒRA UN DŽUČE IETEKME UZ ĀRPOLITIKU	41
3.1. Kim Džong Un - jaunais līderis	41
3.2. Kim Džong Un ārpolitika līdz 2017. gadam.....	44
3.3. Džuče: teorija un realitāte	50
Secinājumi.....	53
Literatūras saraksts	55
Pielikums – transkripcija no korejiešu valodas uz latviešu valodu	59
Anotācija	
Summary	
Dokumentārā lapa	

IEVADS

Bakalaura darba nosaukums ir “Džuče ideoloģijas attīstība un tās ietekme Ziemeļkorejas ārpolitikā (2011-2016)”. Tajā tiek apskatīta Ziemeļkorejas ideoloģija, kā tā veidojusies un no kādiem elementiem tā sastāv, detalizētāk apskatīts katra līdera ieguldījums šajā ideoloģijā un visbeidzot ir apskatīts, kāda ir tās ietekme mūsdienās jeb jaunā līdera laikā. Jaunā līdera laikā īpaša uzmanība veltīta tieši viņa ārpolitikai un ideoloģijas ietekmei ārpolitikā, jo tā mūsdienās ir viena no aktuālākajām pētniecības nozarēm saistībā ar šo valsti. Laika posms tika ierobežots līdz 2016. gadam, saistībā ar to, ka Ziemeļkoreja ir visai neparedzama, kā arī tās ārpolitikā situācija var mainīties jebkurā brīdī, ko būtu grūti atspoguļot, ja iekļautu pašreizējo 2017. gadu.

Mūsdienās Ziemeļkorejas jautājums Āzijas reģionā, kā arī visā pasaulē, tiek pieminēts un apskatīts ar vien vairāk. Taču bieži vien tas tiek darīts visai virspusīgi, vērtējot un lasot to, kas tiek pasniegts medijos, nevis zinātniska rakstura darbos. Tas noved pie tādiem Ziemeļkorejas raksturojumiem kā “ļoti iracionāla” vai pat “nesakarīga”¹, taču šie raksturojumi nepiedāvā izskaidrojumu tam, kāpēc šī valsts un tās režīms vēl joprojām pastāv, kā arī neapskata to, kā tā radās, veidojās un kas ir pamatā šim tik “nesakarīgajam” režīmam. Lai būtu vieglāk sadzīvot un risināt esošās problēmas, īpaši valstīm, kas tai ir blakus vai tajā pašā reģionā, ir vajadzīga pēc iespējas labāka izpratne par to.

Politiskā ideoloģija ir tikai viena daļa no tā, kā šī valsts tika būvēta un tālāk uzturēta, taču tā ir svarīga daļa, ko vērts apskatīt tuvāk. Ideoloģijā ir ieliktas idejas par to kā valsts uztver apkārtējo pasauli, kā arī tiek noteikts, vismaz daļēji, kā tā rīkosies nākotnē. Tomēr ideoloģija, it sevišķi Ziemeļkorejas gadījumā, ļoti reti atspoguļo patieso situāciju precīzi. Tā var tikai dot visai aptuvenu ieskatu Ziemeļkorejas mentalitātē, taču ja to savieno ar to, ko var novērot reāli, tā dod labāku priekšstatu par nākotni nekā mediju sniegtie ziņojumi mūsdienās. Tas, ko ir iespējams novērot reāli ir Ziemeļkorejas ārpolitika un retorika par to. Tā cilvēkiem, kas nav tieši saistīti ar Ziemeļkoreju vai tur nedzīvo ir svarīgākais aspekts no Ziemeļkorejas politikas.

Džuče ideoloģija un tās pamatprincipi ir dziļi iestrādāti gan Ziemeļkorejas sabiedrībā, kas seko tiem, jo vienkārši nav citas izvēles, gan daļēji valdības lēmumos, kuru galvenais mērķis saistībā ar ārpolitiku ir režīma uzturēšana. Taču džuče ideoloģija, lai gan vēl joprojām bieži tiek pieminēta saistībā ar šo režīmu, vairs nav tik spēcīga kā tā bija brīdī, kad Ziemeļkorejas pirmais

---

¹Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 1. lpp.

līderis to uzsāka un visu vadīja tikai pēc tās. Ziemeļkoreja, lai cik noslēgta tā būtu no ārējās ietekmes, ir laika gaitā mainījusies un savā ziņā gājusi uz priekšu, taču nav zināms tieši cik ļoti tā ir mainījusies.

Šī bakalaura darba mērķis ir izprast to kā Ziemeļkorejas džuče ideoloģija veidojās un attīstījās un izpētīt tās ietekmi mūsdienās. Līdz ar to bakalaura darbā tiek izvirzīts pētnieciskais jautājums - vai Ziemeļkorejas ārpolitika arī jaunā līdera laikā tiek veidota pēc džuče ideoloģijas pamatprincipiem? Lai atrastu atbildi uz šo jautājumu tika uzstādīti šādi darba uzdevumi:

- izpētīt Ziemeļkorejas vēsturi saistībā ar džuče ideoloģiju
- plašāk izpētīt džuče ideoloģijas pamatelementus
- precīzāk nodalīt un izpētīt to, kā tā attīstījās posmu pa posmam katra līdera vadībā
- izpētīt to, kāda ir Ziemeļkorejas ārpolitika jaunā līdera laikā
- secināt vai džuče ideoloģijai šobrīd ir ietekme uz to

Bakalaura darbā izmantota vēsturiski aprakstošā un analītiskā metode. Darba pamatā izmantotas Ziemeļkorejas līderu runas vai raksti saistībā ar džuče ideoloģijas tematu, kā arī vērā ņemti citu pētnieku jau veiktie pētījumi un analīze.

Darbs ir iedalīts trīs daļās. Pirmajā daļā aprakstīti džuče ideoloģijas pamati. Tajā plašāk apskatīta vārda džuče etimoloģija un ar to saistītā terminoloģija, kā arī veikts ieskats vēsturiskajā fonā, kurš palīdz labāk izprast to, kāda situācija bija Korejas pussalā, kad džuče ideoloģija sāka veidoties. Nodalīti un tuvāk apskatīti ir sākotnējie džuče pamatelementi – padomju marksisms-ļeņinisms, maoisms un nacionālisms. Otrajā daļā ir apskatītas izmaiņas ideoloģijā Kim Džong Il laikā. Tajā tuvāk apskatīta līderu maiņa, kā tā ietekmēja ideoloģiju un kādi jauni elementi tajā parādījās. Īpaši svarīgs aspekts ir konfūcisma iezīmju nostiprināšanās, kā arī izmaiņas vēsturiskajā naratīvā, mītu un reliģisko elementu parādīšanās ideoloģijā. Daļas beigās aprakstīta songun militārā politika, kas tika izplatīta Kim Džong Il laikā un ir jāņem vērā apskatot džuče ideoloģiju un ārpolitiku. Trešajā daļā uzmanība ir pievērsta jaunajam līderim, viņa vadības stilam, kā arī viņa ārpolitikai līdz 2016. gadam un kā tā saistās ar iepriekšējo līderu atstāto ideoloģisko mantojumu. Nodaļas beigās izvērtēts, cik liela ietekme džuče ideoloģijai ir mūsdienās.

Darbā tika izmantotas Kim Il Song, Kim Džong Il un Kim Džong Un runas un raksti. Tika ņemts vērā vēsturiskais fons šo runu vai rakstu radīšanas brīdī, kā arī izvērtēts kā šie dokumenti atspoguļo džuče ideoloģijas attīstību vai lomu ārpolitikā. Jāņem vērā tas, ka pašreiz pieejamās

dokumentu kopijas iespējams neatbilst oriģinālajām, kā arī ir iespējamās kļūdas tulkojumos. Darbā izmantotas arī atziņas, kas iegūtas no kursiem “Dienvidkorejas politika un ārpolitika”, “Ziemeļkorejas politika un ārpolitika” un “Drošība austrumāzijā”, kas tika apgūti Busanas Nacionālajā Universitātē (Pusan National University).

No pētnieku darbiem tika izvēlēti pazīstamākie par Ziemeļkorejas tematiku. Piemēram, tādi autori kā Andrejs Lankovs (Andrei Lankov), Čārlzs Ārmstrongs (Charles Armstrong), Brūss Kamings (Bruce Cummings), Viktors Ča (Viktor Cha), Adrians Buzo (Adrian Buzo), Kongdan O un Ralfs Hasigs (Kongdan Oh, Ralph Hassig), Braiens Maijers (Brian Myers) u.c. Īpaša uzmanība tika pievērsta Andreja Lankova, kurš pats ir viesojies Ziemeļkorejā kā apmaiņas students, grāmatai “Patiesā Ziemeļkoreja”. Tā labi apraksta, kā tika izveidots Ziemeļkorejas režīms izmantojot izejmateriālus no Ziemeļkorejas, kā arī pievērš uzmanību problemātiskai studijās saistībā ar šo valsti, kā arī tam, ko vajadzētu pētīt turpmāk, it sevišķi Ziemeļkorejas ārpolitikas sakarā. Īpaši pieminami arī Čārlza Ārmstronga un Brūsa Kamingsa vēsturiskie darbi, kuri tika izmantoti, lai papildinātu iztrūkstošo no vēsturiskā fona, it sevišķi darba pirmajās sadaļās.

Saistībā tieši ar džuče ideoloģiju bija grūtāk atrast plašākus aprakstus, taču šajā ziņā ļoti laba bija Lim Dže Čon (Lim Jae Cheon) grāmata “Kim Džong Il Ziemeļkorejas vadība”, kura iedziļinājās ne tikai otrā līdera dzīvē, bet visā Kim ģimenes un džuče ideoloģijas vēsturē un veidošanā. Kā arī O un Hasiga darbs “Ziemeļkoreja caur palienināmo stiklu” labi parādīja Ziemeļkoreju no dažādām pusēm, vairāk iedziļinoties dažādās detaļās par džuče ideoloģiju. Braiens Maijers savos rakstos “Pavērsiens, kura nebija: pārskatot Kim Il Song 1955. gada džuče runu”, “Ideoloģija kā dūmu aizsegs” un “Rietumu akadēmija un vārds džuče”, kā arī savā nesen publicētajā grāmatā “Ziemeļkorejas džuče mīts” lielākajā daļā apstrīd iepriekš minēto un citu autoru pētījumus, tomēr viedokļu dažādības dēļ arī viņa pētījumi ņemti vērā.

Darbā izmantotā korejiešu valodas transkripcija (pielikumā) ir autores radīta, balstoties uz korejiešu valodas pasniedzēja So Džinsok (서진석) transkripcijas. Visi korejiešu cilvēku vārdi saglabāti to oriģinālajā secībā, vispirms uzvārds un tad dotais vārds, ka arī, lai saglabātu tos pēc iespējas tuvāk oriģinālam, tie netiek locīti, bet atstāti to sākotnējā formānominatīvā, bez galotnēm.

1. DŽUČE IDEOLOĢIJAS PAMATI

1.1. Terminoloģija un etimoloģija

Ideoloģijas termins, tāpat kā daudzi citi termini sociālajās zinātnēs, ir diezgan neskaidrs un dažādi definēts atkarībā no tā kādā veidā ideoloģija tiek pētīta. Tas bieži vien tiek saistīts ar kaut ko negatīvu, jo vēsturiski, kā norāda Klifords Gērts (Clifford Geertz), ideoloģijas termins parasti tika piedēvēts citu “nepareizajiem uzskatiem”, nevis savām domām un ideoloģijas pamatelementi tika izmantoti kā ieroči, lai kāda grupa vai partija varētu iegūt varu.² Šobrīd, kad pasaulē kļūst globalizēta un vienā vietā ir iespējamās ļoti dažādas ideju variācijas, kuras tiek pieņemtas kā vienlīdzīgas, uz ideoloģiju var sākt skatīties kā uz kaut ko pozitīvāku. Taču Ziemeļkorejas gadījumā, kas ir šī darba izpētes objekts un kura sevi ir izolējusi no citiem ideju veidiem, ideoloģija tāpat ir vien ierocis, kas izmantojams, lai nostiprinātu varu.

Pašā sākotnējā un vienkāršākajā veida ideoloģiju var nosaukt par sistēmu, kurā sakārtoti un modelēti dažādi uzskati.³ Taču šāda definīcija neparāda visas nianšes, ko var saskatīt pētot ideoloģiju. Lai šīs nianšes labāk parādītu Teuns van Dīks (Teun van Dijk), holandiešu lingvists, ideoloģiju definē izmantojot trīs konceptus. Šie koncepti ir izziņa un tās procesi, sabiedrība un diskurss. Apskatot ideoloģija no izziņas un tās procesu skatupunkta, var novērtēt kā ideoloģija ir saistīta ar cilvēka mentālajām funkcijām un izpratni par pasauli. No sabiedrības skatupunkta var aplūkot, kā ideoloģija darbojas sociālā, politiskā, kulturālā un vēsturiskā ziņā saistībā ar konfliktiem starp dažādām grupām. Diskurss jeb komunikācija parāda, kā ideoloģija veidojas, mainās un tiek reproducēta caur valodu, tekstu, runām un citiem līdzekļiem.⁴

Ziemeļkorejas un tieši šī darba ietvaros jāņem vērā ir diskursa koncepts, jo, lai izprastu Ziemeļkorejas džuče ideoloģiju un izmaiņas tajā, var izmantot tieši dokumentus, rakstus un runas, ko veidojuši Ziemeļkorejas līderi par šo tēmu. Ziemeļkorejas režīmam ir svarīga politiskā ideoloģija, kuru var nošķirt vienkārši no ideoloģijas ar to, ka tā ir sakārtotu ideju un ideālu kopums, kurš tiek ņemts vērā tieši veidojot valsts politiku.⁵ Diskursam ir svarīga loma šādas

---

² Clifford Geertz. *The Interpretation of Cultures*. “Ideology as a cultural system.” New York: Basic Books, 1973. 193-233. lpp. Pieejams arī: http://www.sociosite.net/sociologists/texts/geertz_ideology.php

³ Lyman Tower Sargent. *Contemporary Political Ideologies: A Comparative Analysis*. 14th edition. Wadsworth: Cengage Learning, 2008. 2. lpp.

⁴ Teun A. van Dijk. *Ideology: A Multidisciplinary approach*. London: SAGE, 1998. 5. lpp.

⁵ Lyman Tower Sargent. *Contemporary Political Ideologies: A Comparative Analysis*. 14th edition. Wadsworth: Cengage Learning, 2008. 2-3. lpp.

politiskās ideoloģijas formulēšanā un izplatīšanā tālāk.⁶ Ziemeļkorejā ar to nodarbojas speciāla propagandas un aģitācijas nodaļa, kam piesaistīta izdevniecība, preses izdevumi, radio un mūsdienās arī televīzija.

Šī darba ietvaros šķiet piemēroti izmantot arī pašu ziemeļkorejiešu radītu skaidrojumu, ka ideoloģija ir vadlīnija tam, kā izturēties. “Tas ir kompass, kurš parāda mūsu valstij un cilvēkiem ceļu, tas ir pamats uz kā visa mūsu valsts sanāk kopā kā viena, un uzvaras karogs, kas ved mūsu nāciju uz nebeidzamu labklājību un izaugsmi.”⁷ Šādi un citi skaidrojumi no Ziemeļkorejas puses dzirdami bieži un to poētiskais raksturs parāda to, ka šīs valsts vadošajiem spēkiem ir svarīgi padarīt pat vienkāršas definīcijas par propagandas materiālu, lai tālāk kontrolētu savu sabiedrību un režīma stabilitāti.

Sākot ideoloģijas, it sevišķi tādas kā džučē ideoloģija, izpēti ir svarīgi saprast paša nosaukuma nozīmi, no kurienes tas izcēlies un kāpēc tas ir tieši tāds. It sevišķi Ziemeļkorejas kontekstā būtiski ir izprast to, ka tas, kā vārds vai termins šobrīd tiek skaidrots un izmantots, bieži vien nav tāds pats, kā tas bija sākotnēji, tāpēc etimoloģija šeit ir īpaši svarīga. Izsekojot, cik tas iespējams, vārda izmaiņām laika gaitā un tam kā parādās jaunas nozīmes ir iespējams ieraudzīt izmaiņas arī pašā sabiedrībā un režīmā, jo tās atspoguļo režīma nostāju tajā brīdī.⁸

Vārdu savienojums, kas apzīmē džučē ideoloģiju (주체사상, džučē sasang) tiek izmantots gan Ziemeļkorejā, gan Dienvidkorejā⁹. Abi vārdi atsevišķi bija pazīstami Korejas pussalā jau pirms Ziemeļkoreja to pieņēma kā nosaukumu savai ideoloģijai un padarīja to par frāzi, ko izmantot jebkurā gadījumā, kad jāattaisno savi politiskie lēmumi. Tieši šīs politiskās nokrāsas dēļ, Dienvidkorejā tas vairāk būs zināms tikai akadēmiskajās vai politiskajās aprindās, kur šie vārdi ir nepieciešami, lai runātu plašāk par Ziemeļkoreju un situāciju saistībā ar to. Bieži vien parasto aprindu cilvēkam, it sevišķi no jaunākajām paaudzēm, nebūs pilnībā skaidrs, ko nozīmē šāds vārdu savienojums, jo par Ziemeļkorejas politiku un propagandu sabiedrībā tādā līmenī nav pieņemts runāt.

Rietumu pasaulē, pētot džučē ideoloģiju un Ziemeļkorejas politisko sistēmu, ir radīti dažādi skaidrojumi, vairāk vai mazāk veiksmīgi. Brūss Kamings, kurš tiek uzskatīts par vienu no

⁶Teun A. van Dijk. Ideology: A Multidisciplinary approach. London: SAGE, 1998. 6. lpp.

⁷Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 12. lpp.

⁸ Par džučē vārda etimoloģiju, izmantošanu un vēsturisko attīstību daudz rakstījis Braiens Maijers (Brian Myers).

⁹ Vairākos avotos arī tiek norādīts, ka vārds džučē kādreiz tika izmantots kā politisks sauklis arī Dienvidkorejā tajā pašā laikā, kad to pirmo reizi izmantoja pirmais līderis.

rietumu ekspertiem Korejas studijās, skaidro, ka džučē ir “vairāk prāta stāvoklis, nekā ideja”¹⁰ un lai to izprastu pilnībā pašam jābūt korejietim, kas iespējams ir taisnība, jo lai izprastu to droši vien būtu ne tikai ideoloģija jāvēro no ārpusē, bet arī jābūt vairāk saistītam ar tās radīšanu un izmantošanu. Savukārt Skots Sindera, kura grāmatu par Ziemeļkorejas taktikām ārpolitikā sadarbojoties ar citām valstīm bieži citē citi Korejas eksperti, to definē kā “subjekts, kurš ir vēstures radītājs”¹¹. Alans Kangs diezgan precīzi norāda, ka džučē ideja ir “būt pašiem sava likteņa saimniekiem, kas ir brīvi no ārējās ietekmes”.¹² Šādus un līdzīgus skaidrojumus var atrast daudz kur ārzemju literatūrā un lielākoties tie būs diezgan līdzīgi tam kā Ziemeļkoreja vēlas, lai džučē tiktu izprasta.

Vārds džučē angļu valodā parasti tiek tulkots kā pašprietiekamība vai paļaušanās uz sevi¹³, taču tā ir jaunāka versija tulkojumam nekā tas varētu būt bijis sākotnēji. Apskatot katra handža¹⁴ nozīmes šajā sakarā var redzēt precīzāku definīciju, ko var izmantot plašākai džučē ideoloģijas skaidrošanai. 主 jeb 주인(džuin) ir īpašnieks vai saimnieks un 體 jeb 몸체(momče) ir ķermenis, kas korejiešu valodā izveido nozīmi, ka cilvēks (viņa ķermenis) ir saimnieks. Ziemeļkorejā gan handža šobrīd neizmanto, taču brīdī, kad šis vārds tika ieviests plašākai izmantošanai, Ziemeļkoreja bija ciešāka saistīta ar Ķīnu un nesen pārciestu koloniālismu zem Japānas. Pētot džučē etimoloģiju vēl dziļāk, var atrast, ka Ķīniešu un Japāņu valodās šie paši tradicionālie hieroglifi tika izmantoti vārdam subjekts¹⁵, kas ir klasiskā marksisma termins. Subjekts šajā gadījumā ir cilvēks vai organizācija, kura veic darbību un ir par to atbildīga. Tātad var secināt, ka sākotnēji džučē tika ņemts no marksisma terminoloģijas un vēlāk pārdefinēts.

Literatūrā tiek arī norādīts, ka džučē ir pretstats izteicienam “būt par pielīdējiem” (사대주의, sadedžui), kuru parasti Ziemeļkorejā izmanto, lai aprakstītu Dienvidkoreju un tās attiecības ar Amerikas Savienotajām Valstīm, kur Dienvidkoreja ir pakļauta lielvarai un viņai nav savas teikšanas. Džučē ideoloģija bieži vien ir veids kā parādīt sevi par labākajiem un

---

¹⁰ Bruce Cumings. “The Corporate State in North Korea.” Hagen Koo, ed., *State and Society in Contemporary Korea* New York: Cornell University Press, 1993. 213. lpp.

¹¹ Scott Snyder. *Negotiating Over the Edge*. Washington: United States Institute of the Press, 1999. 22. lpp.

¹² Alan Kang. “The Lens of Juche: Understanding the Reality of North Korean Policymakers”. *The Review of International Affairs*, 2003, Vol. 3, No. 1. 47. lpp.

¹³ Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 67. lpp.

¹⁴ Handža – ķīnizīmes, kas tika izmantotas korejiešu valodā, līdz tika izgudrots un vēlāk plašāk ieviests hangul alfabēts, ko izmanto mūsdienās.

¹⁵ Brian Myers. “The Watershed that Wasn’t: Re-Evaluating Kim Il Song’s ‘Juche Speech’ of 1955”. *Acta Koreana*, 2006, vol 9, no. 1. 93. lpp.

stiprākajiem, it sevišķi salīdzinot ar Dienvidkoreju. Tiek norādīts, ka neskatoties uz citiem trūkumiem savā pašpietiekamības politikā, Ziemeļkorejai ir džuče, bet Dienvidkorejai tās nav.¹⁶ Šeit var novērot, cik liela nozīme ir dažām frāzēm un vārdiem Ziemeļkorejas propagandā un kā ar pāris vienkāršiem vārdiem ir iespējams pateikt ļoti daudz.

1.2. Vēsturiskais fons

Pēc paša termina izprašanas, tālāk lai sāktu pētīt politisko ideoloģiju, kāpēc tā tika radīta, kas tai raksturīgs un kā tā veidojusies ir jāielūkojas valsts un sabiedrības vēsturē, kā arī ideoloģijas radītāja motivācijā tās veidošanai. Šeit lielāko daļu Korejas vēstures, kas sniedzas vairāku tūkstošu gadu senā pagātnē¹⁷, tuvāk nebūs iespējams apskatīt, vairāk jāpievēršas svarīgākajām kopīgajām un modernajām detaļām no tās, kas svarīgas ir Ziemeļkorejai. Tādām detaļām, kas izveidoja Ziemeļkoreju par tādu valsti kā tā bija džuče ideoloģijas veidošanas laikā un tās pirmo līderi par cilvēku kāds viņš bija.

Korejas pussalas vēsture pēc aizvēstures posma iedalās vairākos periodos atkarībā no tā kāds valstisks veidojums pastāvēja tajos. Pirmais šāds veidojums (vairāk cilšu federācija, nevis īsta valsts) ir Senā Džosona (고조선, godžoson), kuras pastāvēšana aprakstīta korejiešu 13. gadsimta tekstā “Trīs Karaļvalstu Mantojums” (삼국유사, samgukjusa)¹⁸, taču tās precīzs dibināšanas laiks nav zināms. Tā tiek datēta līdz 109. g. p.m.ē., kad to iekaroja Ķīnas tā laika Han imperators. Senā Džosona atradās aptuveni tur, kur šobrīd ir Ziemeļkorejas teritorija¹⁹ un bieži tiek izcelta Ziemeļkorejā kā viena no svarīgākajām tās vēsturē, jo tā bija pirmā un viņu skatījumā vairāk neatkarīga nekā pārējās, kas sekoja.

Nākamais periods ir Trīs Karaļvalstu Periods (삼국시대, samgukšide). Šajā periodā trīs valstis Korejas pussalas teritorijā kā arī daļā no Mandžūrijas²⁰ pastāvēja no 57. g. p.m.ē. līdz 676. g.m.ē. Šīs trīs karaļvalstis bija Bekdže (백제), Šilla (신라) un Gogurjo (고구려), kuras vēlāk tika

---

¹⁶Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 18.-19. lpp.

¹⁷ Korejas radīšanas mītā par karali Dangun Korejas dibināšanas datums datēts ar 2333. g. p.m.ē., taču tas bieži tiek apstrīdēts kā nepatiess.

¹⁸ Arī šis vēsturiskais materiāls tiek apstrīdēts, taču to bieži vien izmanto gan pussalas ziemeļos, gan dienvidos runājot par Korejas vēsturi.

¹⁹ Michael J. Seth. A History of Korea: From Antiquity to the Present. Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers, 2010. 17. lpp.

²⁰ Vēsturisks nosaukums teritorijai Ķīnas ziemeļaustrumos.

apvienotas, izmantojot Ķīnas Tang dinastijas palīdzību zem Apvienotās Šilla (통일신라, tongilšilla) karaļvalsts nosaukuma, izveidojot valsti ar līdzīgu teritoriju kā mūsdienu Dienvidkorejai. Tā drīz atkal tika sadalīta Vēlajā Trīs Karaļvalstu Periodāno 901. gada līdz 936.gadam.²¹ Kā var redzēt Korejas pussalas vēsturē raksturīgi sašķeltības un apvienošanās periodi, kas mijas viens ar otru, radot kompleksu un bagātu vēsturi, ko Ziemeļkoreja vēlāk pēc savām vēlmēm un vajadzībām tālāk izmantoja, lai pamatotu savu ideoloģiju.

No agrīnā Trīs Karaļvalstu Perioda, Ziemeļkorejai vissvarīgākā ir Gogurjo valsts, jo tā bija lielākā no karaļvalstīm, atradās pussalas ziemeļu daļā un no tās nāk nākamās, Gorjo (고려)²² valsts, saknes. Vismaz tās radītājs Vang Gon (왕건) apgalvoja, ka turpina Gogurjo valsti. Tā pastāvēja no 935. gada līdz 1392. gadam. Tā ir viena no garākajām dinastijām pasaules vēsturē un tā raksturota kā stabilitātes tendences uzsācēja Korejas vēsturē.²³ Ziemeļkorejā īpaši uzmanība Gorjo veltīta ar to, ka savā pussalas atkal apvienošanās plānā Ziemeļkorejas līderi jauno valsti piedāvāja nosaukt par Gorjo Demokrātiski Federālo Republiku (고려민주연방공화국, gorjo mindžu jonbang gonghuaguk).²⁴ Vēlākajā Gorjo vēstures posmā no 1170. gada līdz 1392. gadam tā nokļuva mongoļu pakļautībā, taču tas netraucē Ziemeļkorejas vēsturniekiem šo periodu novērtēt atzinīgi.

To pašu nevarētu teikt par Džosonas (조선, džoson) valsti, kura pastāvēja no 1392. gada līdz 1910. gadam un bija visilgāk pastāvošā Korejas vēsturē. Tā bija centralizēta birokrātiska monarhija, kurā svarīgas bija neokonfūcisma vērtības un ekonomika lielākoties bija balstīta uz zemkopības. Paši ziemeļkorejieši, lai gan viņu politiskā sistēma vēl mūsdienās aizņemas daudz ko no Džosonas laikiem, šo dinastiju neatzīst par savu priekšteci, jo tā pastāvēja un spēja tik ilgi izdzīvot, tāpēc ka bija vasaļvalsts Ķīnai. Ziemeļkorejas līderiem šāda saistība savā oficiālajā vēsturē nav pieņemama, jo ir pretstats tam, kā viņi vēlas sevi parādīt – neatkarīgus no ārpusaules ietekmes un pašpietiekamus. Ziemeļkorejieši paši gan sevi sauc par Džosonas cilvēkiem (조선사람, džoson saram)²⁵ un valsts oficiālajā nosaukumā tā arī pieminēta, taču šeit atsauce ir uz Seno Džosonu. Šādi Ziemeļkoreja sevi nošķir no Dienvidkorejas, cenšoties pierādīt, ka viņu

²¹ Michael J. Seth. A History of Korea: From Antiquity to the Present. Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers, 2010. 70. lpp.

²²No Gorjo vārda nāk mūsdienīgais Korejas nosaukums.

²³Ibid. 77. lpp.

²⁴Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 3. lpp.

²⁵ Dienvidkorejieši sevi sauc par Han valsts cilvēkiem (한국사람, hanguk saram), kas nāk no ķīniešu apzīmējuma korejiešiem.

valstij ir vairāk pamata pastāvēt, jo tie pieņēmuši vārdu no senākas un patstāvīgākas dinastijas Korejas kopīgajā vēsturē.²⁶

Džosonas dinastijai pienāca gals 1910. gadā, kad Korejas pussala kļuva par Japānas koloniju. Japāna jau sākot no 19. gadsimta beigām lēnām veidoja plānus ekspansijai tuvākajā reģionā. No 1894. gada līdz 1895. gadam tā karoja ar Ķīnu un no 1904. gada līdz 1905. gadam ar Krieviju. Pēc uzvarām šajos karos Japāna varēja brīvāk rīkoties, lai ieņemtu Korejas pussalu un Mandžūriju. Šajā brīdī Korejā bija arī iekšējie konflikti, kas to padarīja vāju un Japāna to izmantoja.²⁷ Sekoja trīsdesmit piecus gadus ilgs pakļautības periods Japānas impērijai (일제시대, ildžešide), kurš krasi mainīja unveidoja Korejas pussalu tādu, kā mēs to pazīstam šodien. Japāņu koloniālisms – politiskā kontrole, sociālās un industriālās infrastruktūras veidošana japāņu vajadzībām un sava nacionālisma uzspiešana – Ziemeļkorejā vēlāk tika izmantots kā negatīvs piemērs²⁸, leģitimējot Ziemeļkorejas līderu varu. Šis periods Korejas vēsturē beidzās Japānai zaudējot 2. pasaules karā.

Kairas konferencē 1943. gadā tikai pieņemts, ka “laika gaitā Koreja kļūs brīva un neatkarīga”.²⁹ Taču, kamēr citas teritorijas tika atbrīvotas Korejas pussala palika Japānas ietekmē un vēlāk tika sadalīta dienvidos un ziemeļos starp Ameriku un Padomju Savienību. Dienvidu pusi ieņēma Amerika, tikmēr ziemeļu pusē atradās Padomju armija.³⁰ 1945. gada Maskavas vienošanās ietvaros tika izveidota apvienota komisija, lai laika gaitā ieviestu Apvienotu Pagaidu Valdību Korejā, taču to tā arī neizdevās izveidot. 1948. gada 9. septembrī, pēc tam, kad dienvidu pusē notika vēlēšanas un tika nodibināta jauna valdība ar Amerikas atbalstītu līderi Lī Sung Man (이승만)³¹ priekšgalā, arī ziemeļos tika nodibināta atsevišķa valsts - Korejas Tautas Demokrātiskā Republika (조선민주주의인민공화국, džoson mindžu džuhi inmin konghuaguk).³²

---

²⁶Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000.4. lpp.

²⁷Adrian Buzo. The Making of Modern Korea. London: Routledge, 2002. 14. lpp.

²⁸Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 5. lpp.

²⁹Adrian Buzo. The Making of Modern Korea. London: Routledge, 2002. 50. lpp.

³⁰Ibid. 52. lpp.

³¹Pēc transkripcijas vārdam būtu jābūt Ī Sungman, taču šeit piemērots princips, ko izmanto arī angļu valodā, nomainot Ī uz Lī.

³²Ibid. 58.-59. lpp.

Kim Il Song (김일성)³³ atgriezās Korejas pussalā tikai pēc 2. pasaules kara, taču Ziemeļkorejas pirmo līderi var pieminēt jau sākot ar Japānas kolonizācijas laiku. Viņš piedzima divus gadus pēc Džosonas dinastijas beigām, 15. aprīlī 1912. gadā, protestantu ģimenē. Pirms viņš kļuva par Padomju Savienības izvēlēto jaunās valsts vadoni, Kim Il Song divas dekādes bija pavadījis ārpus Korejas pussalas.³⁴ 30. gados, kad Japāna bija ieņēmusi Mandžūriju, tur parādījās spēcīga partizāņu pretošanās kustība, kas lielākoties sastāvēja no ķīniešiem un korejiešiem. Arī Kim Il Song bija to starpā un Ziemeļkorejas vēsturē tiek izcelts, kā lielisks līderis.³⁵ Viņa pieredze partizāņu pretošanās kustībā pret japāņiem iespaidoja to, kā viņš tālāk veidoja savu režīmu³⁶, tas ielika pamatus gan nacionālismam, gan militārisma, ko tālāk pārņēma viņa dēls Kim Džong Il (김정일).

Tā kā Kim Il Song bija sadarbojies gan ar Ķīniešu komunistiem jau kopš 1931. gada, kad viņš pievienojās Ķīnas Komunistu Partijai, gan ar Padomju Savienības armiju kopš 1941. gada, nebija pārāk pārsteidzoši tas, ka viņš kļuva par vienu no ietekmīgākajiem cilvēkiem pāris mēnešus pēc tam, kad Koreja tika sadalīta pa 38. paralēli. Padomju Savienības interesēs bija, lai cilvēks, kurš pārņem varu būtu korejietis un uzticīgs Padomju Savienības režīmam.³⁷ Kandidātu, kas atbilstu šādiem kritērijiem nebija daudz, tāpēc ātri tika izvēlēts Kim Il Song. Protams tas nebija viegli, jo tajā brīdī gan ziemeļu, gan dienvidu pusē bija daudz dažādas frakcijas, kas vēlējās iegūt varu. Padomju savienība Kim Il Song atkārtoti izvirzīja priekšplānā un lēnām atbrīvojās no citiem cilvēkiem, kas varētu kļūt par komunisma kustības līderiem. Šādas un līdzīgas darbības, lai nostiprinātu varu, bija novērojamas arī vēlāk.

Lai gan viņam bija daudz pretinieku, jau savas varas nostiprināšanas laikā Kim Il Song sāka ieviest pārmaiņas pārvaldāmajā teritorijā. Viena no tām bija tautas mobilizācija karam. Viņš, tāpat kā liela daļa no viņa partizāņu grupējuma biedriem, bija Korejas Tautas Armijas veidotāji. Tas jau no paša sākuma viņam deva militāro varu. Kim Il Song mērķis bija Korejas pussalas apvienošana un viņš bija tas, kurš ierosināja uzbrukumu pussalas dienvidiem. Pirms tam viņam

---

³³ Īstais vārds – Kim Song Džu(김성주)

³⁴ Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 2. lpp.

³⁵ Bruce Cumings. Korea's Place in the Sun: A Modern History (Updated). London: W.W. Norton, 2005. 175. lpp.

³⁶ Alan Kang. "The Lens of Juche: Understanding the Reality of North Korean Policymakers". The Review of International Affairs, 2003, Vol. 3, No. 1. 43. lpp.

³⁷ Tajā brīdī populārs politiskais līderis bija Čo Man Šik (조만식), kurš bija nacionālistu aktīvis kopš Korejas neatkarības kustības sākuma Japāņu kolonizācijas laikā. Taču viņš atteicās sadarboties ar komunistiem.

nācās pārliecināt par šo plānu Staļinu (vēlāk arī Mao Dzedunu), kurš tikai pēc ilgām sarunām, tomēr piekāpās un piekrita atbalstīt Ziemeļkorejas armiju.³⁸

Tika uzsākts Korejas karš, kurš norisinājās no 1950. gada līdz 1953. gadam. Sākotnēji pat šķita, ka Ziemeļkoreja šo karu varētu uzvarēt³⁹, kopā ar Padomju armiju tai izdevās nokļūt līdz pat pussalas otram galam, kur pēdējais aizstāvības punkts bija pilsēta Busana. Taču drīz vien, kad iejaucās Apvienoto Nāciju Organizācijas spēki, situācija mainījās. Ziemeļkorejas un Padomju Savienības spēki tika apturēti un atbīdīti atpakaļ uz 38. paralēli aiz Seulas, kur tie pavadīja lielāko daļu atlikušā kara laika. Korejas karš beidzās ar pamiera līgumu, kas tāpat sadalīja pussalu dienvidos un ziemeļos.

Pēc Korejas kara Kim Il Song, tieši tāpat kā dienvidos Lī Sung Man, bija jāatjauno izpostītā valsts un bija nepieciešama ideoloģija, kas noteiktu, kā turpmāk tas veicams. Ziemeļkorejas pirmā konstitūcija bija gandrīz precīza Padomju Savienības konstitūcijas kopija⁴⁰, arī sākotnējā ideoloģija bija līdzīga. Pašā Ziemeļkorejāgan ir pieņemts uzskatīt, ka džuče ideoloģiju, kā oriģinālu ideju, izveidoja un ieviesa Kim Il Song. Taču tās radīšanā un turpmākajā izplatīšanā, vairāk vai mazāk, iesaistījās daudzi Korejas Strādnieku Partijas biedri. Sākot no 50. gadu beigām Kim Il Song bija vairāk aizņemts cenšoties atrast veidu, kā balansēt starp Ķīnu un Padomju Savienību, kuru attiecībās pamazām radās ar vien lielākas plaisas. Redzot, ka viens no iemesliem tam bija atšķirības marksisma-ļeņinisma interpretācijā, Kim Il Song pavēlēja partijai radīt ideoloģiju, nostiprinātu Ziemeļkorejas autonomiju un atšķirtos no abu iepriekš minēto valstu.⁴¹

Īpaša loma tajā bija Hvang Džang Jop (황장엽), kurš bija partijas galvenais ideologs un viens no džuče politiskās filozofijas izstrādātājiem.⁴² Šo amatu viņam piešķīra Kim Il Song 1958. gadā un no tā brīža viņš strādāja pie tā, lai visas runas un dokumenti tiktu izlaboti, lai tajās būtu iespējams saskatīt džuče idejas, kā arī viņa uzdevums bija pārrakstīt Ziemeļkorejas komunistiskos vēstures avotus, lai tajos būtu attēlots, kā Kim Il Song vada Korejas Strādnieku Partiju jau no tās pašiem pirmsākumiem. Viņa darbības laikā no oficiālajiem mācību materiāliem drīz vien pazuda

---

³⁸ Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 10. lpp.

³⁹ Ziemeļkorejas vēstures grāmatās, kur to sauc par "Tēvzemes Atbrīvošanas Karu" norādīts, ka Ziemeļkoreja šo karu uzvarēja.

⁴⁰ Tā tika modelēta pēc Padomju Savienības 1936. gada konstitūcijas.

⁴¹ Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 67. lpp.

⁴² Jasper Becker. *Rogue Regime: Kim Jong Il and the Looming Threat of North Korea*. New York: Oxford University Press, 2005. 64. lpp.

Marksa un Engelsa, kā arī Ļeņina un Staļina darbi, kurus Kim Il Song tik bieži pirms tam pieminēja.⁴³ Vēlāk džuče ideoloģijas izstrādi pārņēma Kim Džong Il, Kim Il Sung dēls. Hvang Džang Jop tika atbīdīts malā un viņa dezertēšana 1997. gadā ir iemesls, kāpēc ir zināms tik daudz par džuče ideoloģijas vēsturi un to, kā tā patiesībā tika izveidota.

1.3. Padomju marksisms-ļeņinisms

Ziemeļkorejas ideoloģijas pamatā sākotnēji bija marksisma-ļeņinisma idejas, kuras tur nonāca līdzīgi kā citur Padomju Savienības ietekmes sfērā. Padomju Savienībā, pirms un pēc dibināšanas, oriģinālās marksisma idejas tika pārveidotas vispirms Ļeņina un vēlāk Staļina vadībā. Ļeņins vairāk nodarbojās ar marksisma teorētisko aspektu izveidošanu par pielietojamiem praktiski, kamēr Staļins turpmāk marksismu-ļeņinismu izmantoja tikai praktiski vai sava personības kulta veidošanai. Lai gan marksisma-ļeņinisma vārdu savienojuma pamatā izmantots Ļeņina vārds, tā ir pēc viņa nāves radīta un izplatīta frāze⁴⁴, kura tika izmantota paskaidrojot Padomju Savienības ideoloģiju Staļina un viņa pēcteču laikā.

Ļeņins klasiskā marksisma teorētiskās idejas pārveidoja par praktiski pielietojamām konkrētajai situācijai. Cariskajā Krievijā 20. gadsimta sākumā viņa skatījumā, bija nepieciešamas pārmaiņas un tās viņš cerēja ieviest ar strādnieku revolūcijas palīdzību.⁴⁵ Situācija, kas bija Cariskajā Krievijā, bija pretrunā ar marksisma skatījumu par to kā jānotiek strādnieku revolūcijai. Tajā bija nepieciešams, lai valsts būtu ekonomiski attīstīta un sabiedrībā būtu strādnieku šķiras vairākums. Ļeņins tāpēc pieņēma to, ka vispirms notiktu buržuāziski-demokrātiska revolūcija, kas iznīcinātu feodālisma paliekas un kura pēc tam pārtaptu par strādnieku revolūciju.⁴⁶ Viņš realizēja savas idejas pamazām, vispirms 1905. gada revolūcijā un vēlāk 1917. gada Oktobra revolūcijā. Pēc 1917. gada Oktobra revolūcijas Ļeņina idejas par marksismu tika pieņemtas par vadošajām un Krievijas pilsoņu kara laikā visi viņa frakcijas (lielinieku)⁴⁷ pretinieki tika apspiesti.

Galvenais no Ļeņina jauninājumiem marksismā bija revolūciju vadošās partijas nostiprināšana. Tika pieņemts, ka tajā darbotos tikai elite - neliels skaits profesionālo

---

⁴³ Ibid. 65.-66. lpp.

⁴⁴ Bieži vien tiek nošķirts gan marksisms, gan ļeņinisms atsevišķi, taču Ziemeļkorejas avotos visur tiek izmantots šāds apzīmējums, tāpēc arī šajā darbā tas saglabāts.

⁴⁵ Wolfgang Leonhard. Three Faces of Marxism: The Political Concepts of Soviet Ideology, Maoism, and Humanist Marxism. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1974. 46. lpp.

⁴⁶ Ibid. 47.-48. lpp.

⁴⁷ Sākotnējā partija sadalījās lieliniekos un viņu pretiniekos jau 1903. gadā.

revolucionāru, kuri ar diktatūras palīdzību vadītu cilvēku masas tālākai darbībai. Proletariāta diktatūra⁴⁸, par kuru runāja Markss un Engels tagad bija vienas partijas pārziņā. Staļins savukārt to vēlāk pārvērtā par partiju, kurā valdīja elite, taču partijas biedri bija cilvēku masas, kuras viņš salīdzināja ar armiju.⁴⁹ Arī Ziemeļkorejā, balstoties uz komunistiskās partijas modeļa Padomju Savienībā un Ķīnā, šāda līdzīga vadošā partija tika izveidota. Korejas Strādnieku Partija (조선로동당, džoson rodongdang) tika nodibināta 1946. gadā, tajā brīdī kā Ziemeļkorejas Strādnieku Partija, un 1949. gadā tā apvienojās ar Dienvidkorejas Strādnieku Partiju zem viena nosaukuma⁵⁰, kuru tā izmanto vēl līdz mūsdienām.

Ļeņins jau sākotnēji, pretēji marksisma idejām par preses neatkarību no partijas, ieviesa kontroli pār to. Arī runas brīvība tika daļēji ierobežota, kas ietekmēja partijas dalībnieku spēju kritiski izteikties par partijas darbību. Taču pretrunā ar to viņa sauklis bija, ka jābūt “brīvībai diskusijā, bet vienotībai domās”.⁵¹ Partijā notika regulāras “tīrīšanas”, kuru laikā atbrīvojās no cilvēkiem, kas pēc Ļeņina uzskatiem bija pret partiju un izraisītu sašķeltību vienotajās domās.⁵² Šādas atbrīvošanās no cilvēkiem, kuras sasniedza pilnīgi citu līmeni Staļina laikā, ir šobrīd ļoti pazīstamas Ziemeļkorejas kontekstā. Tās bija svarīgas arī brīdī, kad Kim Il Song nostiprināja savu varu uzreiz pēc valsts nodibināšanas un sistemātiski atbrīvojās no visiem cilvēkiem, kas to varētu apdraudēt.

Bez Korejas Strādnieku Partijas, Ziemeļkorejā eksistē vēl divas politiskās partijas, taču tās būtībā ir tikai aizsegs tam, lai pārliecinātu citus par to, ka viņu režīms nav diktatūra. Šīs partijas ir Korejas Sociāli Demokrātiskā Partija (조선사회민주당) un Čondoistu⁵³ Jauno Draugu Partija (천도교청우당).⁵⁴ Tās pastāvēja jau pirms valsts dibināšanas un tajā brīdī tajās pat bija tik daudz biedru, ka tās varēja apdraudēt Korejas Strādnieku Partiju, taču to ietekme tika ātri apturēta. 1946.

---

⁴⁸ Strādnieku šķiras valdīšana sabiedrībā gatavojoties revolūcijai, fāzē starp kapitālismu un komunismu.

⁴⁹ Wolfgang Leonhard. *Three Faces of Marxism: The Political Concepts of Soviet Ideology, Maoism, and Humanist Marxism*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1974. 107. lpp.

⁵⁰ Andrei Lankov. “The Demise of Non-Communist Parties in North Korea”. *Journal of Cold War Studies*, 2001, Vol 3, No 1. 103. lpp.

⁵¹ Par šo saukli vairāk Ļeņina īsajā rakstā “Freedom to Criticise and Unity of Action” <https://www.marxists.org/archive/lenin/works/1906/may/20c.htm#fwV10E191> [skatīts: 17.05.10.]

⁵² Wolfgang Leonhard. *Three Faces of Marxism: The Political Concepts of Soviet Ideology, Maoism, and Humanist Marxism*. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1974. 55.-56. lpp.

⁵³ Čondoisms (천도교, čondogjo) ir Korejas vietējā reliģija, kurā tiek apvienots konfūcisms, budisms, taoisms, šamanisms un katolicisms. *Britannica Academic Online Dictionary*. Chondoism. <http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/article/Chondogyo/82320> [skatīts: 2017.04.05]

⁵⁴ Andrei Lankov. “The Demise of Non-Communist Parties in North Korea”. *Journal of Cold War Studies*, 2001, Vol 3, No 1. 103. lpp.

gadā tika izveidota Ziemeļkorejas Tēvzemes Apvienotā Demokrātiskā Fronte, kur visas šīs partijas apvienojās, lai valdītu pār vēl neizveidoto Ziemeļkorejas valsti. Tajā brīdī šo partiju sākotnējielīderi jau bija “iztīrīti” un jaunie bija saistīti ar Korejas Strādnieku Partiju un Padomju Savienību, panākot, ka patiesā vara tāpat ir komunistiem.⁵⁵

Ļeņins nodalīja sociālismu no komunisma, tās kļuva par viena procesa divām fāzēm. Sociālisma fāzē produkti tiktu izdalīti saskaņā ar to cik darba katrs indivīds ir paveicis, kamēr komunisma fāzē viss notiktu pēc principa “saskaņā ar katra spējām un vajadzībām”. Sociālismā ražošanas līdzekļi būtu kopīgi, taču valsts ar iekārtu turpinātu pastāvēt. Tā pamazām pazustu nonākot otrajā fāzē – komunisms. Šeit Ļeņins pieturējās pie Marksa un Engelsa oriģinālās idejas par komunismu.⁵⁶ Arī Kim Il Song runā par fāzēm, kas gan viņa retorikā tiek iedalītas vēl sīkāk, bet mērķis ir tāds pats – laika gaitā nokļūt līdz komunismam. Tas gan tāpat kā Padomju Savienībā pa īstam nekad netika realizēts, taču sākotnējā doma bija skaidra.

No šāda marksisma-ļeņinisma pamata Ziemeļkorejā pamazām sāka veidoties džuče ideoloģija. Kim Il Song 1955. gadā runā “Par dogmatisma un formālisma iznīdēšanu un džuče nostiprināšanu ideoloģiskajā darbā”, kuru arī bieži vien sauc vienkārši par “džuče runu”, uzrunājot savas partijas propagandistus un aģitētājus, pirmo reizi piemin džuče kā atsevišķu ideoloģiju. Braiens Maijers gan to apstrīd sakot, ka šādus maldus radījis Ziemeļkorejas izdots angliskais tulkojums šim tekstam 1965. gadā, kurā vārds džuče (ko patiesībā var tulkot vienkārši kā subjekts) tiek izcelts un parādīts kā kaut kas īpašs un jauns.⁵⁷ Taču šī runa, lai gan, iespējams, tajā brīdī vēl nebija domāta kā jaunas ideoloģijas aizsākums, tomēr parādīja Kim Il Song nostāju par to kā veidot savu valsti turpmāk un pieminēja marksismu-ļeņinismu kā veidu kā to panākt.

Kim Il Song savā runā jau sākotnēji izsakās:

“Galvenais nav mehāniski kopēt darbības veidus un metodes no Padomju Savienības, bet gan mācīties no tās pieredzes šķiru cīņā un Marksisma-Ļeņinisma patiesībā. Tātad, kamēr mēs mācamies no šīs pieredzes, mums jāliek uzsvars nevis uz formām, bet uz šīs pieredzes būtības izprašanu.”⁵⁸

---

⁵⁵Andrei Lankov. “The Demise of Non-Communist Parties in North Korea”. Journal of Cold War Studies, 2001, Vol 3, No 1. 109. lpp.

⁵⁶Wolfgang Leonhard. Three Faces of Marxism: The Political Concepts of Soviet Ideology, Maoism, and Humanist Marxism. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1974. 82.-83. lpp.

⁵⁷Šā darba ietvaros tika ņemti vērā divi runas angļiskie tulkojumi. Viens, kas brīvi pieejams interneta arhīvā “Marxists Internet Archive”, un otrs, ko tulkojis Braiens Maijers savā darbā par šo runu.

⁵⁸Marxists Internet Archive: <https://www.marxists.org/archive/kim-il-sung/1955/12/28.htm> [skatīts 2017.04.10]

Analizējot tā laika ideoloģiju, O un Hasigs norāda uz to ka, šobrīd tas var šķist pat ironiski, ka Kim Il Song, kurš vēlāk pavēlēja visiem sekot savai ideoloģijai nenovirzoties no tās, šeit runā par to, ka nedrīkst tikai akli sekot formām un citu valstu piemēram.⁵⁹ Viņš runā par ideoloģijas radošu pielietojumu, atkāpšanos no dogmatiskas domāšanas un būšanu neatkarīgiem tajā brīdī, kad ir jārisina problēmas. Iespējams sākotnēji tas arī tika ievērots, taču jo tālāk džuče ideoloģija attīstījās, jo stingrāk tās pamatprincipi bija jāievēro. Autores uzskatos, lai darbotos radoši ir nepieciešama saikne ar ārpusauli un jaunām idejām. Gandrīz pilnīgā izolācijā, kā tas ir Ziemeļkorejā, tas nav iespējams.

Jāņem vērā arī apstākļi, kas varēja ietekmēt šīs runas saturu. Brīdī, kad šī runa tika teikta, bija pagājuši divi gadi kopš Staļina nāves un Padomju Savienībā pamazām norisa pārmaiņas, t.s. destalinizācija jeb Hruščova atkusnis, taču tajā brīdī tās vēl nebija iespējams veikt atklāti, jo apkārt vēl bija daudz Staļina atbalstītāju. Tikai gadu vēlāk, 1956. gadā Ņikita Hruščovs savā slepenajā runā partijas 20. kongresā sāka patieso kampaņu pret Staļina ieviestajām reformām valstī un viņa personības kultu. Kā norāda Viktors Ča, Kim Il Song vajadzēja Padomju Savienības palīdzību, taču tajā pašā laikā viņš pilnībā neatbalstīja destalinizāciju.⁶⁰

Kim Il Song daudz ko pārņēma ne tikai no marksisma-ļeņinisma rakstītās ideoloģijas, bet arī no Staļina praktiskajām darbībām. Var teikt pat, ka Staļins bija viņa elks, sava veida ideāls pēc kā viņš tiecās. Kad Staļins pārņēma varu un kļuva par partijas līderi 1929. gadā, kādu laiku pēc Ļeņina nāves, viņš uzreiz sāka veidot savu personības kultu. Līdzīgi sākot no 1940. gadu beigām Kim Il Song pamazām veidoja savu personības kultu. Viņa portreti bija plaši sastopami visur jau tajā laikā, taču vēlāk tas tika apstiprināts ar likumu, ka katrā mājā jābūt viņa portretam.⁶¹ Šādi un citos veidos Kim Il Song tika slavēts kā Ziemeļkorejas revolūcijas veidotājs un tautas vadonis.

Staļins lielākoties vadīja ekonomiska rakstura reformas, kas Padomju Savienībā izraisīja negatīvas sekas. Tikmēr Ziemeļkorejas sākotnējās ekonomiskās un sociālās programmas bija progresīva rakstura. Piemēram, zemes reforma, industrializācija, vienlīdzība, valstij piederoši ražošanas līdzekļi, visiem pieejama izglītība un veselības aprūpe.⁶² Ar šādām reformām, kas tajā brīdī deva rezultātus, Kim Il Song ieguva cilvēku uzticību. Tā viņš varēja nostiprināt vietu gan

---

⁵⁹Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 17. lpp.

⁶⁰Viktor Cha. The Impossible State: North Korea, Past and Future. New York: Harper Collins, 2012. 61. lpp.

⁶¹Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 32. lpp.

⁶²Adrian Buzo. The Making of Modern Korea. London: Routledge, 2002. 68. lpp.

partijā, gan vēlāk visā valstī, lai gan lielākā daļa šo reformu neizdzīvoja vai netika līdz galam izpildītas. Tām tikai sākotnēji bija nozīme, vēlāk viņš turpināja līdzīgas reformas kā tās veidoja Staļins.

Kā teica Kim Il Song: “Marksisma-ļeņinisma partijai, kas nākusi pie varas, ļoti svarīga ir ekonomikas veidošana.”⁶³ Pēc Korejas kara Kim Il Song kopā ar Korejas Strādnieku Partiju izveidoja trīs gadu plānu rehabilitācijai pēc kara un nacionālās ekonomikas attīstībai. Tas tika pabeigts ātrāk nekā paredzēts un nesa labus rezultātus, tāpēc 1957. gadā tika izveidots nākamais piecu gadu plāns. Lai motivētu cilvēkus šo plānu izpildīt tika aizsākta Čollima⁶⁴ kustība (처림마운동, čollima undong). Šī kustība būtībā bija ļoti līdzīga Padomju savienības Stahanoviešu kustībai un Ķīnas Lielajam lēcienam uz priekšu.⁶⁵ Pēc piecu gadu plāna, Ziemeļkoreja paziņoja, ka valstī ir neatkarīga nacionāla ekonomika, kas balsta gan smago, gan vieglo industriju, kā arī lauksaimniecību. Ar cilvēku pūlēm ir pārvarētas grūtības, kas bija valstī pēc kara un Padomju Savienības reformu laikā. Nākamais plāns jau bija septiņu gadu.

Lai izpildītu šos plānus, sekojot Staļina modelim, kas tika attīstīts no Ļeņina koncepta par industriālo attīstību, Kim Il Song pavēlēja valstī sākt masu mobilizāciju un smagās rūpniecības attīstību. “Smagā rūpniecība ir pamats mūsu nacionālās ekonomikas attīstībai.”⁶⁶ Šajā gadījumā Ziemeļkorejai bija paveicies, jau Japānas kolonizācijas laikā tieši pussalas ziemeļu daļā bija attīstīta smagā rūpniecība un tajā daļēji bija palikušas japāņu celtās rūpnīcas un tehnoloģijas.⁶⁷ Tālāk sadarbojoties ar Padomju Savienību un ievēdot vēl jaunas tehnoloģijas, izdevās iegūt rezultātus ekonomiskajā attīstībā. Pateicoties tam Ziemeļkoreja apmēram līdz 70. gadiem bija daudz attīstītāka un pārtikusi nekā Dienvidkoreja.⁶⁸ Arī savā retorikā Kim Il Song pats norādīja, ka viņi nekoncentrēsies uz vieglo rūpniecību, kā to esot ieteikuši, viņa skatījumā, pret partijas elementi, bet gan strādās pie rūpniecības, kas dos lielākus ieguvumus nākotnē.⁶⁹

Savienojot visu, kas tika aizgūts no Padomju Savienības, marksisma-ļeņinisma ideoloģijas un līderu veiktā, Kim Il Song veidoja Ziemeļkorejas politiku un džuče ideoloģiju. Taču no

---

⁶³Kim Il Sung. Juche! The Speeches and Writings of Kim Il Sung. New York: Grossman Publishers, 1972. 35. lpp.

⁶⁴ Čollima ir mītisks spārnots zirgs, kurš spēj noskriet tūkstoš jūdzes.

⁶⁵Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 47. lpp.

⁶⁶Kim Il Sung. Juche! The Speeches and Writings of Kim Il Sung. New York: Grossman Publishers, 1972. 36. lpp.

⁶⁷ Lielu daļu no šīs infrastruktūras tikai iznīcināta Korejas kara laikā, taču tas, kas palika bija pietiekami labs.

⁶⁸Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 71.-70. lpp.

⁶⁹Kim Il Sung. Juche! The Speeches and Writings of Kim Il Sung. New York: Grossman Publishers, 1972. 26. lpp.

marksisma viedokļa Padomju Savienība nebija vienīgais ietekmes punkts, līdzīga ideoloģiska ietekme nāca arī no komunistiskās Ķīnas.

1.4. Maoisms

Kā jau augstāk tika minēts, Ziemeļkorejai jau sākotnēji bija cieša saistība ne tikai ar Padomju Savienību, bet arī ar Mao Dzeduna vadīto komunistisko partiju un vēlāk viņa vadīto Ķīnu. Pašos pirmsākumos tas visdrīzāk bija ģeogrāfiskā novietojuma dēļ, jo Ziemeļkoreja robežojas ar Ķīnu gar Dumanas upi, Bektu kalnu un Jalu upi un tās ir kaimiņvalstis. Šī robeža jau sen ir bijusi ļoti svarīga Korejas vēsturē un ir iemesls Ķīnas spēcīgajai ietekmei Ziemeļkorejā vēl pat līdz mūsdienām. Kim Il Song nokļuva Ķīnas ietekmē no viņapartizāņu laikiem Mandžūrijā, taču arī pēc tam viņš iedvesmojās no Mao vadītās partijas darbības. It īpaši Ķīnas komunistu partijas uzvara, kad tā 1949. gadā izveidoja Ķīnas Tautas Republiku, iedvesmoja Kim Il Song turpināt savu darbību un mēģināt pārņemt savā kontrolē arī pussalas dienvidu daļu. Lai gan tas neizdevās, Kim Il Song bija pateicīgs Mao par to, ka karā iesaistījās arī Ķīnas spēki.⁷⁰

Pēc Korejas kara Ziemeļkorejas teritorijā vēl ilgu laiku uzturējās Ķīnas militāro spēku pārpalikumi, kas turpināja daļēju Mao ietekmi pār topošo režīmu un cilvēkiem, kas tur dzīvoja.⁷¹ Tas īpaši bija novērojams 60. gados, kad Mao ietekme parādījās gan politiskajā dzīvē, gan kultūrā. Ziemeļkoreja pārņēma partizānu tradīciju, masu līniju, revolucionārās operas, Mao ģērbšanās stilu un simboliku.⁷² Brīdī, kad Ķīnā norisa Kultūras revolūcija, Kim Il Song aizņēmas arī vienu no tās saukļiem par pašpietiekamību.⁷³ Šis sauklis tālāk kļuva par vienu no džuče ideoloģijas atpazīstamākajiem simboliem.

Maoisms bija ideoloģija, ko Mao Dzeduns radīja balstoties uz marksisma-ļeņinisma idejām. Taču atšķirībā no Ļeņina un Staļina, Mao nodzīvoja daudz ilgāk un tāpēc varēja izvērst savu ideoloģiju daudz plašāk, to darīt daudz zinātniskākā līmenī un pārvērst par praktiski pielietojamām taktikām revolūcijas veidošanā. Maoisma idejas atstāja iespaidu uz Kim Il Song radīto džuče ideoloģiju dažādos veidos. Mao savā revolūcijā, kā galvenās stratēģijas izmantoja

⁷⁰ Charles K. Armstrong. *The Koreas*. New York: Routledge, 2007. 15. lpp.

⁷¹ Alzo David-West. *Between Confucianism and Marxism-Leninism: Juche and the Case of Cho'ng Tasan*. *Korean Studies*, 2012, Vol 35. University of Hawai'i Press. 101. lpp.

⁷² *Ibid.* 101. lpp.

⁷³ Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 72. lpp.

bruņotu cīņu, apvienoto fronti, kurā svarīgi bija apvienot dažādas grupas pret vienu ienaidnieku, un darbības bāzes, no kurām tika izvērsta revolucionārā darbība. Tās nāca viņa ar partizānu darbību saistītās pagātnes ietekmē, droši vien tāpēc arī Kim Il Song šīs stratēģijas izmantoja.⁷⁴

Tāpat Kim Il Song no maoisma arī aizņēnās ideju par masu līniju (mass line), kas nozīmēja, ka veidojot politiku ir jākonsultējas ar cilvēkiem un jāņem vērā viņu ieteikumi marksisma-ļeņinisma ietvaros. Mao ticēja, ka “ķīniešu tautas masas ir mūsu Dievs” un Kim Il Song līdzīgi salīdzināja masas ar debesīm.⁷⁵ Ar to saistīta arī galvenā atšķirība starp maoismu un marksismu-ļeņinismu. Mao uzskatīja, ka revolūcijas pamatā ir nevis strādnieku masas, bet gan zemnieki. Tāpat kā Ķīnā arī Korejas pussalā lielākā daļa iedzīvotāju bija zemnieki, tāpēc bija nepieciešams strādnieku revolūciju piemērot viņiem, citādi tā nedarbotos. Jau savā džuče runā Kim Il Song piemin to, ka jau Japānas koloniālisma laikā zemnieku revolucionārā kustība attīstījās, tāpēc ir tikai dabiski, ka tā turpinās arī pēc tam. Vēlāk Kim Il Song norādīja uz to, ka zemnieki parasti revolūcijai pievēršas lēnāk nekā pilsētu strādnieki, tāpēc bija nepieciešams izveidot tādu sistēmu, lai novērstu atšķirības starp pilsētām un laukiem.⁷⁶

Īpaši svarīgi tas bija pēc atbrīvošanās no Japāņu koloniālisma sloga, kad bija nepieciešamas pārmaiņas īpašumos. Sākotnēji, lai iznīcinātu feodālisma pēdas, visi īpašumi, kas piederēja kungiem kolonizācijas laikā un pirms tam, tika izdalīti zemniekiem vienlīdzīgi. Vēlāk šie zemnieki tika apvienoti kopīgās korporācijās. “Balstoties uz savas pieredzes spēka mums izdevās parādīt zemniekiem kooperatīvās zemniecības priekšrocības, izraisot to, ka viņi paši pievienojas kooperatīviem un dara to lielā skaitā.”⁷⁷ Tā vēlāk norāda Kim Il Song, aprakstot šo situāciju vēlāk, 60. gados.

Vēl viena pazīme, ko var saskatīt saistībā ar maoismu ir, ka Kim Il Song runās bieži vien izskanēja zināma paškritika. Var teikt, ka šeit arī jūtama Padomju Savienības ietekme, aizņemoties to no Staļina, kurš paškritiku ieviesa kā politisko doktrīnu Padomju Savienībā.⁷⁸ Mao Dzeduna vadībā paškritika bija procedūra ar, kuru tika kontrolēta visa partija. Paškritika vēlāk kļuva par daļu no politiskās rehabilitācijas vai par rituālu pirms nāves soda izpildīšanu. Tur tā ieguva daudz nežēlīgāku raksturu, tikmēr Kim Il Song paškritika sākumā bija diezgan maiga.

---

⁷⁴Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 17. lpp.

⁷⁵Ibid. 18. lpp.

⁷⁶Kim Il Sung. Juche! The Speeches and Writings of Kim Il Sung. New York: Grossman Publishers, 1972. 40. lpp.

⁷⁷Ibid. 33. lpp.

⁷⁸Wolfgang Leonhard. Three Faces of Marxism: The Political Concepts of Soviet Ideology, Maoism, and Humanist Marxism. New York: Holt, Rinehart and Winston, 1974. 107. lpp.

Piemēram, Kim Il Song džuče runas laikā norādīja uz to, ka partijas propaganda literatūras ziņā nav pietiekama, kā arī, ka Korejas vēsture skolās netiek pietiekami labi mācīta. Pārāk liela uzmanība mācībās tiek pievērsta ārzemju (nekorejiešu) lietām, kas nomāc nacionālo lepnumu, kuram būtu jābūt katrā korejietī, lai revolūcija būtu iespējama.⁷⁹ Tika norādīts, ka iespējams kaut kas vēl nav pilnībā sasniegts tādā līmenī kā tam vajadzētu būt, bet ir noticis progress un tas drīzumā tiks mainīts. Šādā veidā tika uzturēts pazemīgs tēls gan sabiedrības, gan citu valstu acīs. Šāds līdzīgs paškritikas tonis saglabāts arī līdz mūsdienām, šobrīd Ziemeļkorejā cilvēki katru nedēļu savācas kopā savā darba vietā vai dzīvojamajā rajonā un piedalās sava veida “paškritikas un savstarpējas kritikas” sanāksmēs, kur runā par to, kur un kā cilvēki nav ievērojuši džuče ideoloģiju, kā arī kā to uzlabot. Vienīgie cilvēki, kas ir izņēmums šai paškritikai šobrīd ir tikai paši līderi.⁸⁰

To visu savienojot kopā radās ideoloģija, kas Kil Il Song sākotnēji šķita simpātiska. Kā apraksta Andrejs Lankovs, tajā valsts kļūst pat vietu, kur visi cilvēki smagi strādā valstij piederošās zemniecībās un rūpnīcās un cilvēki ar ideoloģisko pārliecību un mīlestību pret valsti tiek motivēti pārspēt produktivitātes rekordus. Visiem ir apmēram tik pat liela deva ēdiena un pamata iztikas preču, peļņa savtīgos nolūkos netiek paciesta un nauda pamazām zaudē savu vērtību. Šādu sabiedrību vadītu maza uzticīgu un nesavtīgu ierēdņu armija, kurus pārrauga augstais līderis un viņa teiktais ir likums.⁸¹ Kim Il Song vēlējās Koreju veidot tieši pēc šāda modeļa.

1.5. Korejas nacionālisms

Pēdējā sastāvdaļa džuče sākotnējās kompozīcijā bija nacionālisms. Nacionālisms tiek definēts kā “lojalitāte un ziedošanās nācijai, īpaši to izpaužot ar savas nācijas slavēšanu kā pārāku nekā citas un savas kultūras un nācijas interešu intensīvu izplatīšanu”.⁸² To bieži vien nošķir kā sava veida atsevišķu ideoloģiju, taču parasti tā tiek izmantota savienojumā vai ietekmējot citu

---

⁷⁹Marxists Internet Archive: <https://www.marxists.org/archive/kim-il-sung/1955/12/28.htm> [skatīts 2017.04.10]

⁸⁰Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 41. lpp.

⁸¹Ibid. 17. lpp.

⁸²Nationalism. Britannica Academic Online Dictionary.

<http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/search/dictionary?query=nationalism&includeLevelThree=1&page=1> [skatīts: 2017.04.01.]

ideoloģiju.⁸³ Džuče ideoloģijā nacionālisms papildina marksismu-ļeņinismu, taču laika gaitā tas to pat nomāca un kļuva par tās galveno komponentu. Vēlāk pat džuče ideoloģija tika nosaukta par “sociālismu mūsu stilā”⁸⁴, kas mēģināja norādīt uz to, ka marksisms-ļeņinisms vairs nav tik vēra ņemams.

Kā jau tika minēts iepriekš, Kim Il Song japāņu kolonizācijas laikā darbojās Mandžūrijā. Saistībā ar nacionālismu šeit noteikti pieminams Minsengdan incidents (민생 단사건, minsengdan sagon)⁸⁵. Minsengdan grupējumu izveidoja japāņu koloniālismu atbalstoši korejiešu imigranti Mandžūrijā 1932. gadā.⁸⁶ Japāņu koloniālais režīms bija iedalījis cilvēkus pēc rasēm un to pārākuma (pirmā - japāņi, otrā – korejieši, trešā – ķīnieši), lai izraisītu konfliktu starp sev pakļautajiem. Šajā gadījumā ķīniešu komunisti neuzticējās tam, ka korejieši patiesībā nav Misengdan biedri un japāņu spiegi un pavēlēja lielu daļu korejiešu izslēgt no Ķīnas Komunistiskās Partijas un arestēt. Apmēram 500 cilvēki tika nogalināti, lai gan nebija īpašu pierādījumu par to, ka viņi būtu vainīgi.⁸⁷ Kim Il Song, kurš bija viens no tiem, kas izdzīvoja, no šī incidenta un “ievainotā nacionālisma”⁸⁸ tālāk veidoja savu nacionālisma ideoloģiju.

Uzrunājot savus aģitatorus un propagandas radītājus partijā, Kim Il Song 1955. gada džuče runā atkārtoti runā par to, ka marksisms-ļeņinisms, kas ir pamatā viņa ideoloģijai ir jāpiemēro tieši Korejas situācijai. “Visam ideoloģiskajam darbam ir jābūt pakļautam Korejas revolūcijai.”⁸⁹ Būtībā šajā runā viņš daudz vairāk piemin savas nacionālistiskās idejas nekā marksisma-ļeņinisma. Brians Maijers pat piesauc Japāņu fašisma ietekmi⁹⁰, kurš tik ļoti tika uzsvērts, kamēr Korejas pussala atradās Japānas pakļautībā, taču tas visdrīzāk nav tiešais iemesls Kim Il Song nacionālismam.⁹¹

---

⁸³Lyman Tower Sargent. Contemporary Political Ideologies: A Comparative Analysis. 14th edition. Wadsworth: Cengage Learning, 2008. 24. lpp.

⁸⁴Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 2. lpp.

⁸⁵ Nosaukuma pamatā izmantots korejiešu vārds 민생 (minseng), kas tiešā tulkojumā ir (valsts) labklājība.

⁸⁶Hongkoo Han. Wounded nationalism: the minsengdan incident and Kim Il Sung in Eastern Manchuria. Doktora disertācija. 30. lpp.

⁸⁷Charles K. Armstrong. The North Korean Revolution, 1945-1950. New York: Cornell University Press, 2004. 30. lpp.

⁸⁸Jin Woong Kang. “Historical Changes in North Korean Nationalism.” North Korean Review, 2007. 92. lpp.

⁸⁹Marxists Internet Archive: <https://www.marxists.org/archive/kim-il-sung/1955/12/28.htm> [skatīts 2017.04.10]

⁹⁰Brian Myers. “Ideology as Smokescreen: North Korea's Juche Thought”. Acta Koreana, 2008, vol 11, no. 3. 163. lpp.

⁹¹ Savā runā viņš vairākkārt piemin vēsturiskos notikumus japāņu koloniālisma laikā un cīņu pret japāņiem, kurā viņš pats piedalījās.

Kim Il Song skatījumā marksisma-ļeņinisma principi, ir pielietojami jebkurā valstī, taču šos principus nedrīkst pielietot mehāniski, kopējot tieši to, kas tika darīts, piemēram, Padomju Savienībā. “Kas ir džuče (subjekts) mūsu partijas ideoloģiskajā darbā? Ko mēs darām? Mēs neesam iesaistīti ne vienas citas valsts revolūcijā kā vien Korejas.”⁹² Viņš turpina ar to, ka lai izveidotu džuče ir vajadzīgs visu ideoloģisko darbu vērst uz to, lai tas būtu Korejas interesēs. Lai to panāktu ir jāizglīto masas Korejas vēsturē, ģeogrāfijā un korejiešu paražās, tikai tā būs iespējams cilvēkus iedvesmot revolūcijai.

Kim Il Song tajā pašā laikā piemin arī komunistu internacionālismu un patriotismu, kas viņa uzskatos esot koncepti, ko var savienot. “Mīlēt Koreju ir tik pat labi kā mīlēt Padomju Savienību.”⁹³ Šajā brīdī viņš vēl atsaucas uz ļeņinisma principu, ka strādnieku revolūcija ir internacionāla un tai nav robežu. (Ļeņins nepieņēma Krievu nacionālismu, var teikt, ka viņš bija pret nacionālismu) Vēlāk, kad tas vairs nebūs izdevīgi, no propagandas pazudīs retorika par Padomju Savienību. Džuče ideoloģija ir pilna ar pretrunām, kā tas redzams jau pašos pirmsākumos. Šeit un turpmāk, redzams ka ideoloģiju var mainīt, skatoties uz to kādai tajā konkrētajā brīdī ir jābūt.

Šīs pretrunas varēja novērot jau drīz pēc ideoloģijas sākotnējās izveidošanas, pat brīdī, kad vēl nebija īsti precīzi definēts, kas džuče ir. Tajā pašā gadā, kad tika teikta “džuče runa” Ziemeļkoreja uzsāka darbību diplomātijā, kas nebija saistīta ar komunistisko bloku. Tā centās veidot saikni ar valstīm, kas darbojās Nepievienošanās kustībā.⁹⁴ Tā bija pretreakcija Dienvidkorejas diplomātijai, no kuras Ziemeļkoreja nekādā gadījumā nevarēja atpalikt, kā arī tā bija iespēja parādīt sevi kā pārāku valsti un nāciju, kuras piemēram visiem vajadzētu sekot.

Nepievienošanās kustības valstis lielākoties bija trešās pasaules valstis, kuras Aukstā kara laikā vēlējās saglabāt neitralitāti un kurās šajā laikā pastāvēja anti-koloniālisma un nacionālās atbrīvošanas kustības. Kim Il Song šīm valstīm vai atbrīvošanas kustībām centās sniegt džuče un Ziemeļkoreju kā modeli pēc kura veidot savu valsti, lai gan vēl pirms tam tika veidots uzskats, ka

---

⁹²Marxists Internet Archive: <https://www.marxists.org/archive/kim-il-sung/1955/12/28.htm> [skatīts 2017.04.10]

⁹³Marxists Internet Archive: <https://www.marxists.org/archive/kim-il-sung/1955/12/28.htm> [skatīts 2017.04.10]

⁹⁴ Nepievienošanās kustība tika izveidota 1961. gadā, tās dibinātāji bija līderi no Dienvidslāvijas, Ēģiptes, Indijas, Ganas un Indonēzijas. Viens no noteikumiem, lai kļūtu par biedru šajā organizācijā, ir, ka valsts nedrīkst būt biedrs kādā no starpvalstu militārajām savienībām. (piem. NATO) Šī kustība turpinās arī mūsdienās, kopš 2012. gada tajā ir 120 biedru. Britannica Academic Online Encyclopedia. <http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/article/Non-Aligned-Movement/600449> [skatīts: 2017.04.03.]

džuče ir ideoloģija, kas piemērota tieši Korejas gadījumam. Tajā tika uzsvērtā pašpietiekamība un neatkarība no imperiālisma.⁹⁵

Īpaši svarīga šeit bija 1965. gada runa “Par sociālisma veidošanu un Dienvidkorejas revolūciju Korejas Tautas Demokrātiskajā Republikā”, ko Kim Il Song sniedza Indonēzijā. Viņš ieradās tur pats personīgi, un tas norāda uz to, cik patiesībā šī runa bija nozīmīga, jo tā bija pirmā reize kopš valsts nodibināšanas, kad Kim Il Song devās ārpus tās.⁹⁶ Šajā runā pirmo reizi tika definēti džučē ideoloģijas pamatprincipi: 1) neatkarība politikā (자주, džadžu), 2) pašpietiekamība ekonomikā (자립, džarip), 3) paš aizsardzība nacionālajā drošībā (자위, džau).⁹⁷

Šajā runā jau pašā sākumā, tiek norādīts uz to, ka korejiešiem ir divi revolucionārie uzdevumi. Viens no tiem ir veidot sociālismu Ziemeļkorejā, bet otrs atbrīvot Dienvidkoreju no pakļautības ASV imperiālistu varai, kā arī apvienot abas valstis.⁹⁸ Šajā brīdī apvienošanās ar Dienvidkoreju, neskatoties uz neveiksmīgo Korejas karu, tika uzskatīta par vienu no mērķiem. Tāpat kā tagad ar to bija domāta apvienošanās zem Ziemeļkorejas režīma, lai gan tad tas bija saistīts arī ar komunisma ieviešanu kā vēlamo gala rezultātu. Šeit varētu saskatīt Padomju Savienības vai Ķīnas ietekmi, taču šeit parādās arī nacionālisma iezīmes.

Sākotnēji 3. pasaules valstis Nepievienošanās kustībā bija ieinteresētas Ziemeļkorejas modelī un džučē ideoloģijā, jo tas, kā Kim Il Song izklāstīja savus sasniegumus līdz tam brīdim un plānus nākotnei, bija pārlicinoši. Tajā brīdī viņam bija arī labi rezultāti, kas apstiprināja, ka šīs sistēmas darbojas. 70. gados saistībā ar to, ka ekonomikas izaugsme pamazām samazinājās un Ziemeļkoreja bija spiesta nodarboties ar dažādām kriminālām aktivitātēm, lai izdzīvotu. Lielākā daļa valstu, kuras Ziemeļkoreja centās pievērst savai diplomātijai sāka vairāk atbalstīt Dienvidkoreju.⁹⁹ Pēc šī mēģinājuma Ziemeļkoreja vairāk noslēdzās no apkārtējās pasaules, pārsvarā uzturot kontaktus tikai ar komunistiskā bloka valstīm.

Šī noslēgšanās bija saistīta arī ar Ziemeļkorejas “mēs pret citiem” mentalitāti, kas labi raksturo džučē ideoloģijas galvenos pamatprincipus, kur viss ir vērsts tikai uz sevi. “Citi” šajā gadījumā protams bija Amerikas Savienotās Valstis un Japāna, kā imperiālisti, kas atstājuši

---

⁹⁵Charles K. Armstrong “Juche and North Korea’s Global Aspirations”, North Korea International Documentation Project, Working Paper #1, 2009. 4.-7. lpp.

⁹⁶Ibid. 7. lpp.

⁹⁷Kim Il Sung. Juche! The Speeches and Writings of Kim Il Sung. New York: Grossman Publishers, 1972.46. lpp.

⁹⁸Ibid. 23. lpp.

⁹⁹Charles K. Armstrong “Juche and North Korea’s Global Aspirations”, North Korea International Documentation Project, Working Paper #1, 2009. 4.lpp.

Ziemeļkoreju kā upuri. “Pagātnē mēs bijām atpalikusi, koloniāla, pa pusei feodāla sabiedrība, kura bija zem Japānas imperiālisma varas. Pēc atbrīvošanas no tā Koreja tika sadalīta ziemeļos un dienvidos, kas notika tāpēc ka Dienvidkoreju okupēja ASV imperiālisti.”¹⁰⁰Šādi Kim Il Song iesāk savu runu Indonēzijā. Tas ir pirmais, kam tiek vērsta citu valstu diplomātu uzmanība. Arī turpmāk lielākā daļa retorikas saistībā ar nacionālismu būs vērsta tieši šādā rakursā, salīdzinot Ziemeļkoreju ar citiem un norādot uz to kā reizē cietušo un uzvarētāju. Tam pat tiks atsevišķi veltīti īpaši raksti, kā piemēram “Ļaujiet mums pastiprināt anti-imperiālismu, pret-ASV cīņu”.¹⁰¹ Šāds nacionālisms arī ir džuče ideoloģijas pamatā.

---

¹⁰⁰Kim Il Sung. Juche! The Speeches and Writings of Kim Il Sung. New York: Grossman Publishers, 1972. 23. lpp.

¹⁰¹Ibid. 265. lpp.

2. IDEOLOĢISKĀS IZMAIŅAS KIM DŽONG IL LAIKĀ

2.1. Kim Džong Il un ideoloģijas nostabilizēšanās

Džuče ideoloģija tika attīstīta tālāk un izmainīta nākamā Ziemeļkorejas līdera laikā. Kim Džong Il piedzima 1942. gadā Padomju Savienībā un bija Kim Il Song vecākais dēls no viņa pirmās sievas. Viņš uzauga, piedzīvojot Ziemeļkorejas nodalīšanu no Dienvidkorejas, Korejas karu, ekonomisko uzplaukumu pēc tam, kā arī džuče ideoloģijas izveidošanu. Visi šie faktori ietekmēja to, kā viņš darbojās tālāk it sevišķi saistībā ar džuče ideoloģiju, kā arī to kā viņš vēlāk pārvaldīja Ziemeļkoreju. Viņš, tāpat kā daudzi citi no Ziemeļkorejas iedzīvotājiem, uzauga sava tēva ēnā, tad kad Kim Il Song kults tika pamazām attīstīts un šķita, ka viņa tēvs sākotnēji virza valsti tikai uz priekšu.¹⁰² Tāpēc nav pārāk pārsteidzoši, ka viņš, respektējot savu tēvu, pieņēma to, ka viņam šis kults ir jāturpina un Ziemeļkorejas nākotnē sagaidāma džuče ideoloģijas uzvara.

Kim Džong Il, atšķirībā no daudzu citu ierēdņu bērniem, kas devās mācīties uz Padomju Savienību, palika Ziemeļkorejā un iestājās Kim Il Song universitātē 1960. gadā. Tur viņš mācījās politisko ekonomiku un saņēma īpašu izglītību, jo bija partijas vadītāja dēls. Jau kopš skolas dienām un it īpaši universitātes laikā Kim Il Song savu dēlu ņēma līdzī gan uz ārzemēm, gan kad viņš tikās ar Ziemeļkorejas iedzīvotājiem un parādīja to kā ar viņiem runāt.¹⁰³ Kim Džong Il pēc rakstura bija ambiciozs, taču daudz rezervētāks, tāpēc tas viņam nāca daudz grūtāk. Arī vēlāk, kad viņš kļuva par nākamo līderi, viņš neteica publiskās runas¹⁰⁴, bet vairāk pievērsās tikai rakstiskajai propagandai.

Pēc universitātes pabeigšanas 1964. gadā, Kim Džong Il sāka savu darbu Korejas Strādnieku Partijā. Sākotnēji viņš darbojās partijas administrācijā un valsts drošības nodaļā, taču savu īsto potenciālu viņš realizēja, kad sāka darboties propagandas un aģitācijas nodaļā, kas bija viena no galvenajām partijā, jo Ziemeļkoreja lika lielu uzsvaru uz ideoloģijas izplatīšanu.¹⁰⁵ No sava skolotāja, Hvang Džang Jop, kurš bija partijas ideologs, viņš laika gaitā pārņēma ideoloģijas veidotāja un izplatītāja lomu. Hvang Džang Jop pēc Ziemeļkorejas atstāšanas apgalvoja, ka viņš tika atbīdīts malā, lai Kim Džong Il varētu ieņemt viņa vietu, kā arī, ka zem šī jaunā līdera džuče

---

¹⁰²Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009.31. lpp.

¹⁰³ Ibid. 32. lpp.

¹⁰⁴ Ir saglabājies viens ieraksts no viņa publiskās runas 1992. gada, taču arī tajā viņš pasaka tikai vienu teikumu.

¹⁰⁵ Ibid. 42. lpp.

ideoloģija tika pārvērsta par kaut ko pavisam citu un sākotnējās marksisma-ļeņinisma idejas tika pamazām aizmirstas.¹⁰⁶

Viena no Kim Il Song problēmām viņa laikā bija tas, ka Korejas Strādnieku Partijā vēl joprojām valdīja zināma sašķeltība un viņam bija konkurenti, kas vēlējās ieņemt viņa vietu uzreiz vai kļūt par nākamajiem līderiem. Pēc pirmajām partijas tīrīšanām, no sākotnējām frakcijām¹⁰⁷ bija palikusi tikai daļa. Tie bija korejieši, kas nebija daļa no Kim Il Song partizānu grupējuma. Viņi nebija ar mieru tik viegli pakļauties un sekot Kim Il Song vadībai, kā arī atļaut viņam paņemt visu slavu no koloniālās ēras. 1967. gadā Kim Il Song runā “Par partijas darbības uzlabošanu un partijas kongresa lēmumu ieviešanu” uzsāka idejas par monolītas ideoloģiskas sistēmas (유일사상체계, juil sasang čegje) izplatīšanu.¹⁰⁸ Viņš vēlējās, lai visi sekotu vienai ideoloģijai – džuče un vienam līderim – viņam. Tādā veidā partija nebūtu sašķelta, bet gan viengabalaina jeb monolīta. Iespēja, ka tas varētu negatīvi ietekmēt tālāko Ziemeļkorejas attīstību visdrīzāk viņam ienāca prātā, taču viņa diktatūra bija svarīgāka. Tajā pašā gadā Kim Il Song teica vēl vienu runu “Pamatīgāk iemiesosim revolucionāro neatkarības garu, pašpietiekamību un paš aizsardzību visās valsts aktivitāšu nozarēs”, kurā runāja par šo pašu tematu, taču tajā nu jau tika nosaukti 10 precīzi principi, lai ieviestu monolītu ideoloģisku sistēmu. Tajos tika aprakstīts kā pielietojot džuče ideoloģiju visās valsts pārvaldīšanas formās to izveidot, taču galvenā doma bija, ka to var panākt tikai ar viņu kā līderi.¹⁰⁹

1974. gadā Kim Džong Il papildināja un pārveidoja “10 principi monolītas ideoloģiskas sistēmas nodibināšanai” dokumentu, lai tas iekļautu arī viņu šajā sistēmā. Vēlāk šos desmit principus bija jāzina katram Ziemeļkorejas iedzīvotājam no galvas. Tie izskatās aptuveni šādi¹¹⁰:

---

¹⁰⁶Jasper Becker. *Rogue Regime: Kim Jong Il and the Looming Threat of North Korea*. New York: Oxford University Press, 2005. 69. lpp.

¹⁰⁷ Sākotnēji bija četras frakcijas: Kim Il Song un viņa partizāni, vietējie komunisti, kas palika Korejā koloniālajā ērā, korejieši no Padomju Savienības un Janānas (Yanan) grupējums, kas bija saistīts ar Ķīniešu komunistiem

¹⁰⁸Wilson Centre. North Korea International Documentation Project. “The 1967 Purge of the Gapsan Faction and Establishment of the Monolithic Ideological System” <https://www.wilsoncenter.org/publication/the-1967-purge-the-gapsan-faction-and-establishment-the-monolithic-ideological-system> [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁰⁹Ibid.

¹¹⁰ Šiem principiem ir daudz versiju, tāpēc tika izvēlēta viena, kas tika nedaudz saīsināta uzskatāmības dēļ. Pilnajā dokumentā katram principam ir arī vairāki apakšpunkti, kas plašāk paskaidro kā tieši šis princips jārealizē dzīvē. http://www2.law.columbia.edu/course_00S_L9436_001/North%20Korea%20materials/10%20principles%20of%20juche.html [skatīts: 2017.05.10.]

<http://www.internationallawbureau.com/wp-content/uploads/2016/12/Ten-Great-Principles-of-the-Establishment-of-the-Unitary-ideology.pdf>[skatīts: 2017.05.10.]

- 1) Mums visa sabiedrība ir jāapvieno zem Kim Il Song radītās vienas džuče ideoloģijas sistēmas.
- 2) Mums ar visu savu uzticību jārespektē un jāgodina Kim Il Song.
- 3) Mums Kim Il Song autoritāte jāpadara par absolūtu.
- 4) Mums jāpadara Kim Il Song revolucionārā ideoloģija par savu ticību un viņa instrukcijas par pārlicību.
- 5) Mums Kim Il Song instrukcijas jāizpilda ar bezierunu paklausību.
- 6) Mums jāstiprina visas partijas ideoloģija, gribasspēks un revolucionārā apvienošanās ar Kim Il Song centrā.
- 7) Mums jāamācās no Kim Il Song un jāpieņem komunistu redzējums, revolucionārās darba metodes un uz tautu orientēts darba stils.
- 8) Mums jānovērtē Kim Il Song dotā politiskā dzīve un jāatmaksā viņam ar paaugstinātu politisko apziņu un prasmi.
- 9) Mums jānodibina stingri organizācijas priekšraksti, lai visa partija, nācija un militārie spēki darbotos kā viens Kim Il Song vadībā.
- 10) Mums jānodod Kim Il Song sasniegumi revolūcijā no paaudzes paaudzē, lai tā tiktu mantota un pabeigta līdz galam.

Bez šiem 10 principiem, lai nostiprinātu ideoloģiju un režīmu, 1972. gadā tika izveidota jauna konstitūcija un šoreiz no Padomju Savienības ietekmes un marksisma-ļeņinisma tur vairs nekas daudz nebija palicis. Šajā konstitūcijā džuče ideoloģija tika ierakstīta kā valsts ideoloģija. “Korejas Tautas Demokrātiskā Republika tiek vadīta savā darbībā pēc džuče idejas, kas ir skatījums uz pasauli, kurš ir centrēts uz cilvēkiem, un revolucionāra ideoloģija masu neatkarības sasniegšanai.”¹¹¹ Ziemeļkorejas konstitūcija pēc tam piedzīvoja vēl daudzas versijas un izmaiņas, taču tās pamatprincipi palika tie paši, kas šajā.

Lai gan Kim Džong Il sarakstīja daudz darbus par šo tematu, par viņa galveno ieguldījumu džuče ideoloģijā tiek uzskatīts 1982. gada traktāts “Par džuče ideju”, kas tika izplatīts saistībā ar nacionālo semināru par džuče ideju.¹¹² Tas bija veltīts Kim Il Song 70. dzimšanas dienai un seminārs par džuče ideju bija viens no veidiem kā tā tika atzīmēta.¹¹³ Šis traktāts bija apkopojums

¹¹¹ Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas 1972. gada konstitūcija, 3. pants.

https://www.constituteproject.org/constitution/Peoples_Republic_of_Korea_1998?lang=en [skatīts: 2017.03.28.]

¹¹² Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 63. lpp.

¹¹³ Vēl tajā pašā gadā Pjongjang (Phenjāna) tika atklāts arī Džuče tornis, kura dizains, tāpat kā traktāta uzrakstīšana, tiek piedēvēta Kim Džong Il.

jau esošajām idejām un veids kā ieviest jaunas, kas džuče ideoloģiju mēģināja pārvērst par sava veida filozofiju. Traktātā ir piecas daļas, kurās tiek apskatīta džuče izcelsme no Ziemeļkorejas skatupunkta, džuče filozofiskie principi, sociāli vēsturiskie principi, vadošie principi un vēsturiskā nozīme.

Traktāta ievadā tiek uzsvērts tas, ka visa sabiedrība ir jāveido pēc džuče idejas un ka tāpēc ir svarīgi šo ideju izprast. Ideoloģijas izcelsmes daļā tikai pašā sākumā īsi ir aprakstīta Marksa, Engelsa un Ļeņina ideju ietekme džuče ideoloģijā un uzreiz pēc tam tiek runāts par Kim Il Song veikto. “Mūsu līderis izveidoja džuče ideju pēc tam, kad bija guvis dziļu izpratni par jaunās ēras vajadzībām, kurā apspiestās un pazemotās cilvēku masas kļuš par paši sava likteņa saimniekiem.”¹¹⁴Šis nostādīja cilvēku masas džuče ideoloģijas centrā, taču pretrunā ar pašu saukli par to, ka cilvēkiem jābūt saviem likteņa saimniekiem un jādarbojas pastāvīgi, tika norādīts arī tas, ka revolūcijai ir vajadzīgi vadītāji. “Revolucionārās idejas strādnieku šķirai nāk no izciliem līderiem.”¹¹⁵ Šajā gadījumā tas protams bija norādījums uz Kim Il Song, taču tas bija arī veids kā Kim Džong Il, kā ideoloģijas turpinātājam, nostiprināt savu vietu šajā sistēmā.

Galvenais, kas izmainīja to kā šī ideoloģija tiek uztverta vēlāk ir tas, ka džuče šajā traktātā tiek nosaukta par filozofiju. Tās galvenais princips ir, ka “cilvēks ir visa saimnieks un par visu lemj pats”. Plašāk tiek skaidrots, ka cilvēks ir sociāla būtne, kas ar savu eksistenci ietekmē visu, kas viņam ir apkārt. Kā arī, kacistvēks darbojas pastāvīgi, radoši un ar apziņu, kas viņam palīdz mainīt apkārtējo pasauli. Atsaucoties vēl uz marksisma-ļeņinisma idejām, tiek pieminēts, ka pasaule ir materiāla un, ka tā mainās un attīstās atkarībā no materiāla kustības. Taču džuče filozofijā šai pasaulē jebkurai lietai ir jēga tikai tad, ja tā ir derīga cilvēkam.¹¹⁶

Šīs filozofijas pamatā tāpat ir doma par sociālisma un komunisma veidošanu kā galējo mērķi. Tiek runāts par visa novecojušā aizvietošanu ar jaunām idejām, kā arī cīņu pret kapitālismu un imperiālismu. Lai to izpildītu nedrīkst aizmirst par džuče pamatprincipu – pašpietiekamību. Ir jāpieņem neatkarīga nostāja un visi uzdevumi jāizpilda ar atbildības sajūtu, kas nāk līdzī esot pašiem sava likteņa noteicējiem. To var panākt darbojoties radoši, kas tiek darīts izmantojot strādnieku šķiras talantus un viņu stiprās puses. Ir vajadzīga ideoloģiskā atmoda, kas nodrošina cilvēku ideoloģiskās apziņas veicināšanu.¹¹⁷

---

¹¹⁴Kim Jong Il. On the Juche Idea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1982. 3. lpp.

¹¹⁵ Ibid. 3. lpp.

¹¹⁶ Ibid. 7.-11. lpp.

¹¹⁷ Ibid. 11.-27. lpp.

Pēc filozofiskās daļas, traktātā arī vēlreiz tiek atkārtoti un plašāk paskaidroti džuče pamatprincipi, kurus Kim Il Song pirmo reizi nosauca 1965. gadā. Kā arī plašāk tiek paskaidrots, ka jākoncentrējas ir uz masām, vietu kur revolūcija notiek un ideoloģisko transformāciju katrā cilvēkā. Šajā daļā tiek attaisnotas cilvēku represijas zem vienas ideoloģijas, partijas un līdera. Nav atļauts domāt par kaut ko citu, uzstājot, ka tikai tā var notikt revolūcija.¹¹⁸ Teksta beigās tiek vēlreiz izklāstīts džuče ideoloģijas, kā jaunas un unikālas idejas, vēsturiskais nozīmīgums.

Pēc šī traktāta Ziemeļkorejas avotos īpaši daudz jauna saistībā ar džuče ideoloģiju neparādījās. Tika ar vien vairāk jaunos dokumentos un runās pārfrāzēts jau pirms tam teiktais. Kim Džong Il kļuva par autoru apmēram 400 darbiem, kas saistīti ar ideoloģiju.¹¹⁹ Viņa loma šajā sakarā bija nostiprināta un tas notika reizē ar viņa izvirzīšanu par “partijas centru”. Tā viņu nosauca Ziemeļkorejas mediji, kamēr viņš slepeni tika iecelts par mantinieku 1974. gadā. Tas turpinājās līdz pat 1980. gadam, kad Kim Džong Il Sestajā partijas kongresā tika oficiāli apstiprināts kā mantinieks.¹²⁰

2.2. Neokonfūcisma iezīmes

Kad par mantinieku tika apstiprināts Kim Džong Il, džuče ideoloģijāparādījās neokonfūcisma iezīmes. Tās daļēji bija kā nacionālisma ideju turpinājums, jo ņēma jau pieejamo tradicionālo materiālu, kas nāca no Korejas kopīgās vēstures un padarīja to par derīgu ideoloģijai. Konfūcisms tā oriģinālajā formā Korejas pussalā bija pazīstamas kopš tā ieviešanas Triju Karaļvalstu Perioda laikā, kad Ķīnas civilizācija kopā ar šo filozofiju iepazīstināja Koreju ar tās politiku, izglītību un rakstības sistēmu.¹²¹ Īpaši svarīgs Korejas pussalā ir neokonfūcisms, kuru no konfūcisma atvasināja ķīniešu filozofs Džu Sji. Viņš to izveidoja to par racionālāku filozofiju, kurā vairs nebija tik daudz mītisko elementu un spirituālisma. Neokonfūcisms tika ieviests Gorjo valsts laikā un kļuva par valsts ideoloģiju Džosonas dinastijā.¹²² Laika gaitā neokonfūcisma iezīmes visā pussalas teritorijā paspēja dziļi iesakņoties un ir saglabājušās vēl līdz pat mūsdienām, protams, to izpausme Ziemeļkorejā un Dienvidkorejā atšķiras.

---

¹¹⁸Kim Jong Il. On the Juche Idea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1982. 48. lpp.

¹¹⁹Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 21. lpp.

¹²⁰Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 55. lpp.

¹²¹Bruce Cumings. Korea's Place in the Sun: A Modern History (Updated). London: W.W. Norton, 2005. 34. lpp.

¹²² Ibid. 51. lpp.

Konfūcismā ļoti svarīga loma bija etiķetei un dažādām ceremonijām. Dienvidkorejā neokonfūcisms kļuva vairāk par daļu no dzīves un kultūras, nevis praktizētu reliģiju vai filozofiju. Dienvidkoreju bieži vien sauc par valsti, kura ir “viskonfūciskākā”¹²³, pat vairāk nekā Ķīna, no kurienes šī mācība ir nākusi. Dienvidkorejas sabiedrībā dažādās vietās – ģimenē, darbā, skolā – var novērot, ka konfūcisma iespaidā vecāki cilvēki tiek vairāk respektēti un bieži vien uz viņu kļūdām nenorāda. Kā arī ģimene sabiedrībā nav tikai tāda kā mēs to saprotam rietumos. Tur ģimenes modelis pastāv arī darba vietā, universitātē un skolās. Dienvidkorejas slavenākie konglomerāti Samsung, Hyundai u.c. visi izmanto ģimenes struktūru.¹²⁴ Taču vislabāk konfūcisma ietekmi var novērot tieši valodā, atkarībā no tā cik pieklājīga gramatiskā forma un tā kāds vietniekvārds izmantots, var daudz pateikt par cilvēku savstarpējām attiecībām, kas arī ir svarīga daļa no konfūcisma. Šie un dažādi citi aspekti, kas vēsturiski saglabājušies un pielāgojušies modernajai sabiedrībai ir būtiska daļa no Dienvidkorejas ikdienas.

Ziemeļkorejā, lai gan izpausmes varbūt līdzīgas ar Dienvidkorejā minētajām, neokonfūcisms ir saistīts ar ideoloģiju. Galvenokārt tiek norādīts uz to, ka Kim Il Song un Kim Džong Il izmantoja konfūcisma principu par varas nodošanu vecākajam dēlam, lai daļēji attaisnotu viņa nākšanu pie varas. Pārējais nāca no tā, ka Kim Džong Il sevi bija pierādījis partijas darbā. Ziemeļkorejas oficiālā nostāja par līderu maiņu tieši šādā veidā bija, ka Kim Džong Il vislabāk pārzināja džūče ideoloģiju.¹²⁵ Kim Il Song redzot un mācoties no tā kā varas maiņa notika Padomju Savienībā un Ķīnā, izvēlējās ceļu, kas bija neparasts komunismam, taču tādu, kas nodrošinātu, ka viņš netiek aizmirsts un viņa mantojums tiek nodots tālāk. Var pat teikt, ka viņš izveidoja sava veida komunistisko monarhiju.¹²⁶

Kā norāda Oh un Hasigs savā darbā par Ziemeļkoreju, “tas ir vērā ņemami, ka Kim Il Song un viņa dēls spēja apvienot komunismu ar konfūcismu”, tāpēc ka daudzas konfūcisma idejas ir pretrunā ar komunismu. Kā arī konfūcisma tradīcijas bija spēcīgākas pussalas dienvidos, kamēr ziemeļos pirms Džosonas dinastijas sabrukšanas dzīvoja vairāk pragmatiski cilvēki. To varēja

---

¹²³Tomasz Śleziak. “The Role of Confucianism in Contemporary South Korean Society”. Rocznik Orientalistyczny, 2013. 28. lpp.

¹²⁴Šeit domāts gan tas, ka business pieder vienai ģimenei un tiek mantots no paaudzes paaudzē (재벌, džebol), gan tas, ka visi kompānijas darbinieki tiek uzskatīti par ģimeni un tajā pastāvošā hierarhija tiek veidota atkarībā no tā.

¹²⁵Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 8. lpp.

¹²⁶Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 68. lpp.

novērot it īpaši pie Ķīnas robežas, kur norisa vislielākā tirdzniecība un informācijas apmaiņa.¹²⁷ Kā arī pēc Džosonas dinastijas nāca Japānas koloniālisms, taču tā laikā, lai gan daudz kas no korejiešu vēsturiskā mantojuma tika iznīcināts, tomēr konfūcisma hierarhiskais modelis tika saglabāts un pat ieviests stingrāks, ko Ziemeļkoreja vēlāk izmantoja savā labā.

Kopumā saistībā ar sociālo hierarhiju konfūcismā tiek definēti pieci attiecību veidi: 1) starp tēvu un dēlu, 2) starp līderi un pakļautajiem, 3) starp vīru un sievieti, 4) starp vecāko brāli un jaunāko un 5) starp draugiem.¹²⁸ Tieši pirmos divus attiecību veidus var visvairāk attiecināt uz Ziemeļkoreju džuče ideoloģijas gadījumā.

Attiecības starp tēvu un dēlu ir svarīga daļa no konfūcisma, tajā tiek noteikts, ka dēlam jāizturas pret tēvu godbijīgi un uzticīgi. Kim Džong Il šo godbijības principu pārvērta par sava tēva kulta veidošanu, cenšoties pierādīt, ka tieši viņa attieksme pret tēvu un valsts līderi ir vistuvākā tam kā tam būtu jābūt sabiedrībā.¹²⁹ Viņš par godu savam tēvam izveidoja neskaitāmas statujas un celtnes, veltīja viņam rakstus, kā arī godināja viņu daudzos citos veidos. Kad Kim Il Song nomira, Kim Džong Il, neskatoties uz valstī valdošo krīzes situāciju, pasludināja trīs gadu sēru periodu, tāpat kā tas ir pieņemts konfūcisma tradīcijā.

Ziemeļkorejā konfūcisma ģimenes struktūra un līdz ar to tēva-dēla attiecības tika ieviesta arī visā režīmā. Cilvēkiem bija jāattiecas pret Kim Il Song kā pret valsts tēvu, viņu māte bija Korejas Strādnieku Partija, kamēr viņi paši tika salīdzināti ar bērniem.¹³⁰ Būtībā tika savienotas divas no konfūcisma attiecībām vienā, jo līdera loma tika savienota ar tēva. Kim Il Song, kurš tika saukts par augstāko līderi jeb surjong (수령)¹³¹, visiem bija jāmīl kā labvēlīgs tēvs, līderis un skolotājs.¹³² Kā skolotājs un līderis, pēc konfūcisma tradīcijām, Kim Il Song deva padomus, kas visiem bija jāuzklausā. Īpaši to varēja novērot viņa vizītēs uz fabrikām, zemnieku kooperatīviem un armijas vienībām. Šādas līdzīgas vizītes vēlāk veica arī Kim Džong Il un Kim Džong Un, nākamie Ziemeļkorejas līderi.

---

¹²⁷Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 5. lpp.

¹²⁸Philosophy 312: Oriental Philosophy Main Concepts of Confucianism <http://philosophy.lander.edu/oriental/main.html> [skatīts: 2017.05.10.]

¹²⁹Nicolas Levi, PhD. The Importance of Confucian values to Kim Jong Il's System: A comparison with Kim Il Sung's System. <http://sinonk.com/wp-content/uploads/2012/08/levi-on-kim-jong-il-confucianism-icks-2012.pdf> [skatīts: 2017.05.10]

¹³⁰Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 22. lpp.

¹³¹Šis termins sākotnēji Ziemeļkorejā tika attiecināts tikai uz Ļeņinu un Staļinu, taču vēlāk Kim Il Song to pārņēma kā savu titulu.

¹³²Ibid. 4. lpp.

Kā jau minēts, konfūcismā valsts līderis ir galvenā persona un visi cilvēki valstī ir viņam pakļauti. Ar šo saistīts ir Kim Džong Il 1986. gadā Korejas Strādnieku Partijas centrālajai komitejai prezentētais dokuments “Par dažām problēmām izglītībā saistībā ar džuče ideju”. Šajā esejas tipa dokumentā tiek attīstīts “revolucionārais skatījums uz līderi”, kas ir koncepts kurā Kim Il Song un džuče tiek apskatīts no kolektīvisma viedokļa. No tā savukārt izriet “nemirstīgā socio-politiskā ķermeņa teorija”.¹³³ Katram indivīdam ir divi aspekti dzīvē: fiziskais un socio-politiskais. Šis pēdējais tiek uzskatīts par nemirstīgu.¹³⁴ Kim Džong Il nodefinēja to, ka Kim Il Song jeb surjong ir šī nemirstīgā ķermeņasmadzenes, partija ir ķermeņa nervu centrs un sabiedrības masas ir pats ķermenis. Šajā teorijā tālāk izklāstīts, ka bez līdera un partijas, masas būs tikai ķermenis, kas nav dzīvs.¹³⁵ Tātad džuče ideoloģijā būtībā viss pārējais ir nederīgs, ja nav līdera, kas to vadītu.

1986. gada dokumentā arī tiek daudz runāts par to ka, izglītība ieņem ļoti svarīgu pozīciju partijas darbībā un ideoloģijas izplatīšanā. “Lai izprastu ideoloģiju ir jāstudē līdera teksti. [...] Šo tekstu studēšanas mērķis ir izprast viņa idejas un teorijas, lai tās varētu precīzi pielietot.”¹³⁶ Arī konfūcismā izglītība ieņēma svarīgu vietu. Jau no Šilla valsts laika, akadēmijas bija galvenais veids, kā apmācīt ierēdņus un eksaminācijas procesā tika atlasīti labākie.¹³⁷ Tā ietekmi uz sabiedrību var īpaši novērot Dienvidkorejā, kur skolēni pavada dienas mācoties no rīta līdz vēlam vakaram ar mērķi iekļūt valsts labākajās universitātēs. Taču Ziemeļkorejas kontekstā izglītība ir saistīta tikai ar ideoloģijas apgūšanu vai zināšanu apgūšanu, kas tālāk kalpos režīmam un revolūcijai. Ziemeļkorejā džuče ideoloģijas studēšana ir obligāta no bērnības līdz pat brīdim, kad nonāk darba vietā.

Neskatoties tikai uz dažādiem konceptiem, kas pieder džuče ideoloģijai un kurus var savienot ar konfūcismu, bet ganatgriezoties pie oriģinālās džuče runas 1955. gadā, var novērot vēl viena konfūcisma atzara ietekmi Ziemeļkorejā. 1955. gadā Kim Il Songrunājot par korejiešu

---

¹³³Kim Jong Il. On Some Problems of Education in the Juche Idea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1987. 7.-8. lpp. Pieejams: <http://www.korea-dpr.info/lib/Kim%20Jong%20Il%20-%204/ON%20SOME%20PROBLEMS%20OF%20EDUCATION%20IN%20THE%20JUCHE%20IDEA.pdf> [skatīts: 2017.05.01.]

¹³⁴Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 63.-64. lpp.

¹³⁵Jasper Becker. Rogue Regime: Kim Jong Il and the Looming Threat of North Korea. New York: Oxford University Press, 2005. 71. lpp.

¹³⁶Kim Jong Il. On Some Problems of Education in the Juche Idea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1987.11.-12. lpp. Pieejams: <http://www.korea-dpr.info/lib/Kim%20Jong%20Il%20-%204/ON%20SOME%20PROBLEMS%20OF%20EDUCATION%20IN%20THE%20JUCHE%20IDEA.pdf> [skatīts: 2017.05.01.]

¹³⁷Bruce Cumings. Korea's Place in the Sun: A Modern History (Updated). London: W.W. Norton, 2005. 38. lpp.

literatūru un vajadzību pēc plašākas tās izplatīšanas, pieminēja konfūcisma skolas šilhak (실학)¹³⁸ darbu autoru Dasan¹³⁹. Šajā brīdī tas tika izmantots daļēji kā nacionālisma simbols, jo runā Kim Il Song ar to vērsās pret kļūdām ko bija ieviesusi Padomju savienības frakcija. “Viņi pievēra acis uz [...] Čong Dasan un citu mūsu valsts progresīvo domātāju un rakstnieku darbiem. Mēs viņiem teicām veidot dziļu šo lietu izpēti un dot viņiem plašu publicitāti, bet tas netika darīts.”¹⁴⁰Taču viņš tika pieminēts arī tāpēc, ka Kim Il Song viņa darbus uzslavēja un ieteica ņemt par piemēru.

Izskatot šilhak ietekmi uz Ziemeļkorejas ideoloģiju, Alzo Deivids-Vests, North Korean Review akadēmiskā žurnāla redaktors, tālāk apraksta, ka šilhak idejas laika gaitā Ziemeļkorejā ieguva ar vien lielāku piekrišanu. Tās kādā brīdī pat sāka nomākt džuče ideoloģiju, tāpēc tās līdz ar monolītas ideoloģiskas sistēmas parādīšanos tika pārmaiņus aizliegtas vai to vērtība samazināta. Kim Džong Il šilhak nozīmi atgriezta tajā brīdī, kad sabruka Padomju savienība un Ziemeļkoreja marksismu-ļeņinismu vairs neatzina par daļu no savas ideoloģijas.¹⁴¹ Domu mainīšana atkarībā no tā vai tas ir izdevīgi režīmam vai nē nav nekas jauns, šis ir tikai vēl viens piemērs no tā.

2.3. Vēsturiskais naratīvs, mītiskie un reliģiskie elementi

Tāpat kā konfūcisma, vēsturiskā naratīva, mītisko un reliģisko elementu izmantošanu var uzskatīt par nacionālisma ideoloģijas turpināšanu. Nacionālismā svarīga ir identifikācija, kas ir veids kā noteikt, ka piederī savai nācijai. Identifikācijai ir daudz dažādu viegli atpazīstamu veidu (karogs, himna, tradicionālie tērpi u.c.).¹⁴² Ziemeļkorejas nacionālisma gadījumā identifikācijai ir svarīga ir vēsturiskā un kultūras atmiņa. Režīma saglabāšanai un leģitimēšanai,

---

¹³⁸ Silhak jeb praktiskā mācība bija sociālo reformu kustība Džoson dinastijā. Tajā vairāk pievērsās zināšanu praktiskajai pielietošanai valsts pārvaldē un tā kritizēja neokonfūcisma sistēmu par to, ka tās mācībai tikai akli seko un nekas valstī netiek mainīts, lai gan situācija ir slikta. Britannica Academic Online Encyclopedia. <http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/article/Silhak/67754> [skatīts: 2017.05.01.]

¹³⁹ Dasan jeb īstajā vārdā Džong Jak Kyong (정약용) bija viens no Džoson dinastijas 18. gadsimta ietekmīgākajiem domātājiem, kurš sarakstīja daudz darbus par neokonfūcisma reformām, filozofiju un zinātni. Diemžēl viņa reformas Džoson netika ieviestas, jo viņa idejām bija daudz pretinieku. Viena no idejām, kas galvenokārt izcelta Ziemeļkorejā ir par atkarīgo attiecība saraušanu ar Ķīnu. (Alzo David-West. Between Confucianism and Marxism-Leninism: Juche and the Case of Cho'ng Tasan. Korean Studies, 2012, Vol 35. University of Hawai'i Press. 93.-114. lpp.)

¹⁴⁰Marxists Internet Archive: <https://www.marxists.org/archive/kim-il-sung/1955/12/28.htm> [skatīts 2017.04.10]

¹⁴¹Alzo David-West. Between Confucianism and Marxism-Leninism: Juche and the Case of Cho'ng Tasan. Korean Studies, 2012, Vol 35. University of Hawai'i Press. 93.-114. lpp.

¹⁴²Lyman Tower Sargent. Contemporary Political Ideologies: A Comparative Analysis. 14th edition. Wadsworth: Cengage Learning, 2008. 25-26. lpp.

tās līderi, it īpaši Kim Džong Il laikā, nopietni pievērsās šādas atmiņas izveidošanai. Tajā ietilpa grāmatu, rakstu, dokumentu, filmu un citu materiālu veidošana. Kim Džong Il jau sākotnēji bija ļoti ieinteresēts mākslā un literatūrā, kā arī apzinājās to, ka tieši ar šādiem paņēmieniem var vislabāk kontrolēt masas.

Viens no veidiem kā mainīt kādas nācijas kultūras atmiņu ir tās vēstures pārrakstīšana. Vēstures pārrakstīšana un dokumentu turēšana noslēpumā totalitārajos režīmos nav nekas pārsteidzošs. Tādā veidā tiek saglabāta režīma leģitimitāte un veidots ar vien jauns vēsturiskais naratīvs, kas palīdz režīma līderiem noturēt varu krīzes situācijās. Ziemeļkoreja šim ir spilgts piemērs. Salīdzinot ar Mao Kultūras revolūciju, arī Ziemeļkorejā 1967. gadā pēc pēdējās partijas tīrīšanas notika grāmatu cenzūra, kurā lapu pa lapu tika apskatītas grāmatas un nevajadzīgais no tām izņemts ārā.¹⁴³ Arī vēlāk šāda cenzūra turpinājās, kas ir viens no iemesliem kāpēc Ziemeļkoreja bieži tiek salīdzināta ar Džordža Orvela novelē “1984” aprakstīto Okeānijas valsti, kur galvenais varonis nodarbojas tieši ar to – viņš pārmaina tekstus un dokumentus, lai tie atspoguļotu to, ko valsts vadītāji tajā brīdī vēlas tur redzēt.

Saistībā ar džuče ideoloģiju, Ziemeļkorejas vēsturē ir ieviestas izmaiņas gan dokumentos, gan grāmatās. Šajā naratīvā ideoloģijas sākotnējo principu skaidrošana notiek apmēram 30 gadus pirms tā notika patiesībā, kā arī tiek diez gan pārspīlēts tas cik liela loma Kim Il Song bija partizānu aktivitātēs tajā brīdī. Tas viss tika darīts, lai nostiprinātu Kim Il Song līdera tēlu jau tajā laikā un džuče ideoloģiju, kā vadošo ideju visā Ziemeļkorejas vēsturē. Īpaši tiek minēts, ka Kim Il Song pirmo runu, kur pieminēta džuče teica, kad viņš atradās jauno komunistu un anti-imperiālistu sanāksmē¹⁴⁴. Par to nav nekādu liecību, izņemot viņa paša memuārus.

Vēstures izmaiņu ietvaros, Kim Džong Il vadībā, Kim Il Song kults pamazām tika izveidots arī par visas Kim ģimenes kultu. Ziemeļkorejas vēsturnieki šai ģimenei piedēvēja īpašu lomu pēdējos 150 gados Korejas vēsturē, līdz pat Kim Il Song vecvecvectēvam¹⁴⁵. Tālāk Kim ģimeni tika piesaistīta visiem svarīgākajiem notikumiem Korejas vēsturē. Kā viens no nesenākajiem īpašajiem piemēriem tiek minēts Kim Il Song tēvs, Kim Hjong Džik (김형직), kuru 70. gados sāka slavēt par to, ka viņš ir piedalījies 1919. gada 1. marta protestos kā aktīvisks pret Japāņu kolonizāciju un par Korejas neatkarību. Patiesībā viņš visdrīzāk nevienu no protestiem netika

---

¹⁴³Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 41. lpp.

¹⁴⁴Kim Jong Il. On the Juche Idea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1982. 6. lpp.

¹⁴⁵ Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 44. lpp.

vadījis, taču tam konkrētu pierādījumu nav. Kā arī Ziemeļkorejā tiek vēsturiski izmainīts, ka protestu vieta bija Pjongjang (Phenjāna), lai gan patiesībā tā bija Seula.¹⁴⁶

Ziemeļkoreja izmantoja ne tikai neseno vēsturisko naratīvu, lai nostiprinātu džuče ideoloģiju un valsts līderu nozīmi, tas tika darīts arī ar korejiešu mitoloģijas palīdzību. Pašu pamatmateriālu daudz mainīt nevarēja, jo mītus sabiedrība pārzināja, neskatoties uz to, ka Japānas kolonizācijas laikā daudz no korejiešu kultūras tika aizliegts vai pat pilnībā iznīcināts. Protams, tas, ka fiziskas liecības, kas šos mītus apstiprina tika atklātas tikai daudz vēlāk, tiek novelts uz koloniālisma ēru un to, ka korejiešu kultūra tika apspiesta.¹⁴⁷

Saistībā ar mītiem īpašu vietu Ziemeļkorejas propagandā un vēsturiskajā naratīvā ieņem Bekdu kalns (백두산, bekdusan)¹⁴⁸. Jāņem vērā, ka tas tiek uzskatīts par ļoti svarīgu svētvieta arī Dienvidkorejā, tāpēc ka tas saistīts ar Korejas radīšanas mītu. Tajā tiek izklāstīts kā piedzima tās pirmais valdnieks Dangun (단군, dangun) un kā viņš vēlāk izveidoja Korejas pirmo karaļvalsti Seno Džosonu 2333. gadā p.m.ē. Tāpēc Ziemeļkorejas propagandā tiek uzsvērts, ka Koreja ir nācija ar 5000 gadu ilgu vēsturi.¹⁴⁹

Dangun mītā Hvanung (환웅), pavēlnieka debesīs Hvanin(환인) dēls, nolaidās kopā ar 3000 padotajiem, lai veidotu uz Bekdu kalna dievišķo pilsētu. Kādā dienā pie Hvanung ieradās tīģeris un lācene. Viņi vēlējās kļūt par cilvēkiem un Hvanung deva viņiem šādu iespēju. Katram bija jāapēd sainītis ar vībotni un divdesmit ķiploka gabali, kā arī pēc tam jāizvairās no saules simts dienas. Tīģerim tas neizdevās, bet lācenei gan un viņa kļuva par sievieti. Tā kā viņa bija viena pati bez vīra, Hvanung par viņu apžēlojās un to apprecēja. Pārim piedzima dēls Dangun, kurš vēlāk kopā savāca vietējās ciltis un izveidoja Senās Džosonas valsti. Par tās galvaspilsētu dažreiz min mūsdienu Pjongjang (Phenjāna).¹⁵⁰

Lai nostiprinātu šo jau pazīstamo mītu Ziemeļkorejas sabiedrības acīs kā reālu notikumu un Dangun kā reālu personu, 1993. gadā tika paziņots, ka ir atklāta Dangun kapa vieta un virs tās vēlāk tika uzbūvēts mauzolejs. Šis mauzolejs kļuva par svarīgu vietu Ziemeļkorejā gan kā

---

¹⁴⁶Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 52. lpp.

¹⁴⁷Tangun Founder-King of Korea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1994. 2. lpp.

¹⁴⁸ Bekdu kalns ir aktīvs vulkāns, kurš atrodas uz robežas starp Ziemeļkoreju un Ķīnu. Tas ir augstākais kalns Korejas pussalā, 2774 metri.

¹⁴⁹ Ibid. 2. lpp.

¹⁵⁰Šim mītam ir daudz versijas, taču šī ir viena no tam, kas tiek izplatīta Ziemeļkorejā un līdzīga ir pazīstama arī Dienvidkorejā. <http://www.north-korea-travel.com/tomb-of-king-tangun.html> [skatīts: 2017.05.03.]

tūrisma objekts, gan vienkārši Ziemeļkorejas iedzīvotājiem kā vēl viens atgādinājums par Kim ģimenes varenību un vēsturisko nozīmi. Šajā mauzolejā, kā ziemeļkorejas zinātnieki apgalvo, glabājas atrastās Dangun un viņa sievas mirstīgās atliekas, kas pierāda, ka viņš ir kādreiz dzīvojis un valdījis.¹⁵¹

Šis mīts bija labi pazīstams Korejas pussalā jau sen, Kim ģimene to izmantoja, lai ar vien vairāk nostiprinātu ideju par to, ka viņiem ir tiesības uz valsts vadību. Tajā figurē gan dievišķie spēki, gan puscilvēki un sasaistot šos mītiskos tēlus ar mūsdienām tas dod Kim ģimenei īpašu statusu, nu jau kā pēctečiem un leģendas turpinātājiem. It īpaši tas bija redzams, kad publicējot Kim Džong Il biogrāfiju, tika norādīts, ka viņš ir dzimis būdā Bekdu kalnā, laikā kamēr viņa tēvs kopā ar savu sievu piedalījās partizāņu kampaņās pret Japānas valdību Korejas pussalā.¹⁵² Patiesībā, kā norāda padomju avoti, Kim Džong Il piedzima Padomju Krievijā, Piejūras apgabālā¹⁵³ vienā no nometnēm, kur tajā brīdī uzturējās viņa māte.¹⁵⁴ Taču Ziemeļkorejas propagandā tas tiek ignorēts. Bekdu kalna mītos būtībā kopā tiek sasaistīti divi radīšanas stāsti. Viens, kurš runā par Senās Džosonas pirmsākumiem un otrs par Ziemeļkorejas pirmā līdera dzīvi un bērna piedzimšanu.

Saistībā ar šiem mitoloģiskajiem elementiem, Kim ģimenes kultu un dažādiem rituāliem, kas jāveic Ziemeļkorejas iedzīvotājiem, džuče ideoloģija bieži vien tiek nosaukta par sava veida reliģiju.¹⁵⁵ Džuče ideoloģijā var atrast elementus no kristietības, jo ideoloģijas ietvaros Kim Il Song tika pielīdzināts dievam, kas izglābj korejiešu tautu¹⁵⁶ un Koreja tika salīdzināta ar paradīzi uz zemes. Kā arī “10 principi monolītas ideoloģiskas sistēmas nodibināšanai” dokumentu var uztvert par sava veida svēto tekstu, jo Ziemeļkorejā šie principi ir jāzina no galvas katram iedzīvotājam. Kā vienu no iemesliem kāpēc iespējams ideoloģijā parādās reliģiskas iezīmes tiek minēts tas, ka Kim Il Song vecāki bija protestanti.

Taču nosaucot to par reliģiju, džuče ideoloģija nonāk pretrunā ar marksismu-ļeņinismu, kas tai sākotnēji bija pamatā. Karls Marks, lai gan pret to neizturējās tik kritiski, reliģiju nosauca par

---

¹⁵¹Tangun Founder-King of Korea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1994. 3.-4. lpp.

¹⁵²Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 53. lpp.

¹⁵³Šis apgabals bija viens no centriem korejiešu etniskajai minoritātei Padomju Krievijā.

¹⁵⁴Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 10. lpp.

¹⁵⁵Tā pat tika atzīmēta ar 10. vietu pasaules lielāko reliģiju sarakstā.

Kim Yong Hun. Juche Is Classified As a Major World Religion. Daily NK, 2007.

<http://dailynk.com/english/read.php?cataId=nk00100&num=2042> [skatīts: 2017.05.01.]

¹⁵⁶Jae-Chon Lim. Kim Jong Il's Leadership of North Korea. New York: Routledge, 2009. 63. lpp.

masu narkotikām. Ļeņins savukārt atzina vienīgi ateismu un viņa ideoloģijā reliģijai nebija vietas. Būtībā džuče ideoloģiju nevar nosaukt par īstu reliģiju, bet drīzāk gan par sava veida pseido-reliģiju. Tajā pastāv reliģiskie elementi, bet tai pietrūkst īstas reliģiskas organizācijas, kurā tiktu nosaukti un darbotos citi organizatori, piemēram mācītāji vai priesteri, kas to sludinātu. Džuče pseido-reliģijā ir tikai pats līderis, kurš tālāk caur partiju izplata to, kas masām jāpieņem. Interesanti ir tas, ka pētījumi, kas to nosauc par reliģiju, nāk tieši no kristiešiem.¹⁵⁷

2.4. Militārisms jeb songun politika

Kim Džong Il tālākā darbība vairs tikai daļēji saistījās ar džuče ideoloģiju. Kim Il Song nāve 1994. gadā uzsāka jaunu ēru Ziemeļkorejā. Lai gan Kim Džong Il jau ilgu laiku tika pieņemts kā nākamais līderis, viņš tāpat valdīja kopā ar savu tēvu. Pēc viņa nāves Kim Džong Il pamazām pārveidoja Ziemeļkorejas režīmu citādāku nekā tas bija pirms tam. Protams, daudzas iezīmes no šī jaunā režīma pastāvēja jau iepriekš, taču Kim Džong Il to veidoja un rakstiski apstiprināja kā kaut ko jaunu, līdzīgi kā to bija darījis viņa tēvs iepriekš ar džuče ideoloģiju. Ja Kim Il Song laikā fokuss bija uz iekšējo politiku, tad Kim Džong Il vairāk pievērsās ārpolitikai un iekšpolitikas sadaļai, kas ietekmē ārpolitiku – pašaizsardzībai. Jau savā traktātā par džuče ideoloģiju, Kim Džong Il norāda, ka “lai izpildītu pašpietiekamību aizsardzībā ir nepieciešama spēcīga armija, kas spēj aizstāvēt valsti”.¹⁵⁸ Uz šīs idejas pamata tika veidota viņa militārisma politika un militārā diktatūra.

Lai gan šāds termins Ziemeļkorejā tika izmantots arī pirms tam, songun politiku (선군정치, songun džongči)¹⁵⁹ oficiāli sāka izmantot, kad Kim Džong Il to apstiprināja 1995. gadā. Songun būtībā nozīmē, ka karaspēks tiek likts kā galvenā prioritāte valstī. To definē arī kā “politiku, kas liek uzsvāru uz pilnīgu partijas, armijas un tautas vienotību, kur armijas loma ir būt par avangardu¹⁶⁰”. Tas parāda izmaiņas no džuče ideoloģijas, kurā partijai un strādnieku šķirai bija galvenā nozīme. Tagad tā vietā bija Korejas Tautas Armija un tās karavīri. Džuče ideoloģija netika pilnībā aizvietota, tika uzsvērts tas, ka songun ir džuče ideoloģijas nākamais solis, tās

---

¹⁵⁷ Piemēram, Thomas J. Belke. Juche: A Christian Study of North Korea's State Religion. Kā arī šī paša autora doktora disertācija Juche: The State religion of North Korea.

¹⁵⁸ Kim Jong Il. On the Juche Idea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1982. 39. lpp.

¹⁵⁹ Songun ir ziemeļkorejiešu radīts vārds, kam šajā gadījumā nav citas nozīmes.

¹⁶⁰ Global Security. Songun Chongchi. <http://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/songun-chongchi.htm> [skatīts: 2017.05.10.]

papildinājums. Taču patiesībā songun tika vēltīta visa uzmanība. Var teikt, ka Kim Džong Il filozofiskā ēra bija pagājusi un viņš tagad vairāk pievērsās praktiskām lietām.

Kim Džong Il pirmkārt kļuva par militāro līderi un to atspoguļoja visi viņa tituli. Jau 1991. gadā viņš kļuva par Korejas Tautas Armijas vadītāju un tajā laikā viņu bieži sauca par maršalu. Vēlāk viņš ieguva titulu augstākais virspavēlnieks un ģenerālis. Kā arī viņš 1998. gadā kļuva par Nacionālās Aizsardzības Komitejas priekšsēdētāju, kas līdz galam nostiprināja viņu kā valsts vadītāju. Nacionālās Aizsardzības Komiteja ir atbildīga par militārajiem spēkiem un tajā brīdī tās priekšsēdētājs bija persona ar vislielāko varu valstī.¹⁶¹ Kim Il Song tajā pašā brīdī tika iecelts par valsts mūžīgo prezidentu. Šis kļuva par amatu, kuru neviens cits nevar ieņemt un nekad neieņems. Kim Džong Il vēlējās parādīt, ka viņš neaizstāj savu tēvu, tāpēc viņš izveidoja sev jaunu pozīciju, kas būtībā bija tikpat svarīga, taču netraucēja turpināt viņa tēva un ģimenes kultu.

Viņām nācās to darīt, jo Ziemeļkorejas sabiedrība, neskatoties uz to, ka viņš ilgu laiku tika gatavots kā nākamais līderis, vairāk respektēja viņa tēvu nekā viņu, īpaši tāpēc, ka iekšējie ekonomiskie apstākļi valstī kļuva ar vien sliktāki neilgi pēc tam, kad Kim Džong Il nonāca pie varas.¹⁶² Songun politikas ietekmē, ar vien vairāk no Ziemeļkorejas jau tā nelielā budžeta, tika tērēts tieši militārajam sektoram. Kim Džong Il nebija ekonomists un tas redzams arī viņa valsts pārvaldes stilā, kur vairāk uzmanība tika pievērsta tam kā sevi labāk parādīt, nevis tam kā nodrošināt labklājību viņa pilsoņiem. Viņš militāro diktatūru tālāk turpināja mobilizējot sabiedrību un padarot savas represijas vēl stingrākas. Zem Kim Džong Il visa sabiedrība tika pakļauta armijai, cilvēkiem nācās iestāties tajā, ja viņi velējās tālāk iekļūt partijā, kas nodrošinātu labāku iztiku sev un ģimenei. Kim Džong Il laikā armijā bija iesaukta apmēram viena piektdaļa no visa valsts strādātspējošā iedzīvotāju skaita¹⁶³ un militārais dienests ilga vismaz 10 gadus.

Kā norāda Ronalds Vintroubs, diktatūrā ir divas iespējas, lai tiktu nodrošināta režīma stabilitāte. Pirmā iespēja ir panākt to, ka cilvēki ir līderim lojāli un tāpēc seko viņam, bet otrā iespēja ir represijas, kas nedod cilvēkiem citu izvēli kā vien pakļauties. Kim Džong Il nespēja iegūt cilvēku lojalitāti, tāpēc viņš stabilitāti nodrošināja ar spēku.¹⁶⁴ Vislabāk to var redzēt vēl tagad eksistējošajā sodu sistēmā. Ja kāds no ģimenes Ziemeļkorejā izdara noziegumu, par to tiks

¹⁶¹ Charles K. Armstrong. North Korea in Transition: Politics, Economy, and Society. Plymouth: Rowman & Littlefield, 2013. 11. lpp.

¹⁶² Kongdan Oh, Ralph C. Hassig. North Korea through the Looking Glass. Washington: Brookings Institution Press, 2000. 36. lpp.

¹⁶³ Ronald Wintrobe. "North Korea as a Military Dictatorship". Peace Economics, Peace Science and Public Policy, 2013, Vol 19, No 3. 466. lpp.

¹⁶⁴ Ibid. 460. lpp.

sodīts ne tikai pats noziedznieks, bet arī visa viņa ģimene. Pēc tam arī nākamās divas paaudzes, kas piedzimst cietumā, tajā paliek.¹⁶⁵ Ir skaidrs, ka baidoties no šāda soda lielākā daļa pat neiedomāsies pārkāpt jebkuru no Kim Džong Il radītajiem likumiem.

Iespējams, ja Kim Džong Il diktatūra būtu radījusi ekonomiski pozitīvu stāvokli Ziemeļkorejā, mēs šobrīd redzētu pilnīgi citādāku valsti tās vietā. Dienvidkorejas gadījumā militārā diktatūra zem prezidenta Pak Džong Hui (박정희) 60. gadu beigās būtiski uzlaboja tās ekonomisko stāvokli.¹⁶⁶ Taču tā beidzās ar to, ka Pak Džong Hui nogalināja viņa paša valsts izlūkošanas dienesta priekšnieks un tālāk valsts nonāca zem diktatora pēc, kura valdīšanas Dienvidkoreja demokratizējās. Šāda iespēja Kim Džong Il nebija pieļaujama, lai gan viņš Pak Džong Hui lomu Dienvidkorejas modernizācijā slavēja.¹⁶⁷

Zem Kim Džong Il Korejas Tautas Armija pamazām kļuva par plašāku organizāciju, kas nodarbojās ne tikai ar aizsardzību. Tā tika piesaistīta arī lēmumu pieņemšanā, infrastruktūras būvēšanā, kā arī pati sevi apgādāja ar ēdienu. Tā kā tā laika gaitā savā veidā kļuva pašpietiekama, šeit uzturot vienu no džuče pamatprincipiem, tad Kim Džong Il vadībā, armija pamazām kļuva par visas tautas apgādātāju. Militārais personāls bieži veica ēdiena un citu nepieciešamo lietu piegādi pat vistālākajās valsts nomalēs. Tauta šādā veidā tika pakļauta vēl vairāk un padarīta atkarīga no tā kā darbojās armija.¹⁶⁸

Kim Džong Il radītā songun politika, tāpat kā viss pārējais ko viņš jebkad veidojis, balstījās uz viņa tēva idejām un mantojumu. Tā reizē turpināja džuče ideoloģiju un nāca tās vietā. Šī dekādi ilgā politika izmainīja Ziemeļkoreju, pārvēršot to par tādu kā tā bija brīdī, kad Kim Džong Il nomira un viņa vietā nāca viņa jaunākais dēls.

---

¹⁶⁵ Šīs cietumu un sodu sistēmas vislabāk aprakstītas 2014. gada Apvienoto Nāciju Cilvēktiesību reportāžā.

¹⁶⁶ Bruce Cumings. Korea's Place in the Sun: A Modern History (Updated). London: W.W. Norton, 2005.398. lpp.

¹⁶⁷ Alexander V. Vorontsov. North Korea's Military-First Policy: A Curse or a Blessing? 2006.

<https://www.brookings.edu/opinions/north-koreas-military-first-policy-a-curse-or-a-blessing/>

¹⁶⁸ Han S. Park. Military-First Politics (Songun): Understanding Kim Jong-il's North Korea. Korea Economic Institute, 2007, Vol 2, No 7. <http://www.keia.org/sites/default/files/publications/hanpark.pdf> [skatīts: 2017.05.10.]

3. KIM DŽONG UN ĒRA UN DŽUČE IETEKME UZ ĀRPOLITIKU

3.1. Kim Džong Un - jaunais līderis

Brīdī, kad notika varas pāreja 2011. gada beigās, rietumos daudzi Ziemeļkorejas eksperti paredzēja, ka šoreiz režīms tiešām varētu sabrukt. Taču tas, tieši tāpat kā tad, kad notika varas pāreja 90. gados un tika pareģotas režīma beigas, nerealizējās. Salīdzinot ar pirmo līderu maiņu, pāreja no Kim Džong Il uz Kim Džong Un (김정은) notika citādākā laikā un apstākļos. Kim Džong Il, līdzīgi kā viņa tēvs to darīja 60. un 70. gados, sāka gatavot savu dēlu varas pārņemšanai jau ātrāk - 2008. gadā. Tas nāca pēc tam, kad viņam parādījās veselības problēmas, ko vairs nebija iespējams ignorēt.¹⁶⁹ Viņam bija tikai pāris gadi, lai izvirzītu savu dēlu sabiedrības priekšā un ieceltu viņu svarīgos amatos, kā arī bija jāņem vērā tas, ka Kim Džong Un bija daudz jaunāks un daudz nepieredzējušāks salīdzinot ar Kim Džong Il, kad viņš pārņēma varu.

Šeit viņam nāca palīgā tas, ka Ziemeļkorejas situācija bija citādāka nekā 90. gados, tāpēc Kim Džong Il varēja par savu mantinieku iecelt jaunāko dēlu. Tajā brīdī notika atkāpšanās no konfūcisma principa par vecāko dēlu kā mantinieku. Tas bija nepieciešams, jo abus vecākosbrāļus pēc neveiksmīgām kampaņām, lai viņi kļūtu par līderiem, nācās atnest malā. Vecākais no viņiem, Kim Džong Nam (김정남) izraisīja skandālu, kad viņš tika pieķerts 2001. gadā ceļojot uz Tokijas Disnejlendu.¹⁷⁰ Otrs, daudz retāk pieminēts, Kim Džong Čol (김정철), būtu varējis kļūt par nākamo līderi, taču tēvs viņu uzskatīja pēc rakstura par nederīgu šim amatam, salīdzinot viņu ar meiteni.¹⁷¹

Turpretī Kim Džong Un bija perfekts kandidāts, neskatoties uz to, ka nepieredzējis. Viņš bija raksturā stingrāks un arī harizmātiskāks. Tādā ziņā viņš ziemeļkorejiešu tautas acīs vairāk atgādināja savu vectēvu nekā tēvu. Tas tika vēl vairāk uzspēlēts, kad Kim Džong Un tika iepazīstināts ar publiku 2010. gadā. Kā to apraksta Andrejs Lankovs, viņš bija tērpts Mao Dzedunam raksturīgajā uzvalkā, ko tik bieži 1950. gados valkāja Kim Il Song. Vēl viņam nāca palīgā tas, ka viņš pēc izskata atgādināja savu vectēvu, liekot publikai, it sevišķi gados

---

¹⁶⁹ Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 133. lpp.

¹⁷⁰ Global Security. Kim Jong Nam. <http://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/kim-jong-nam.htm> [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁷¹ Global Security. Kim Jong Chol. <http://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/kim-jong-chol.htm> [skatīts: 17.05.10.]

vecākajiem, vilkt paralēles ar laiku, kad pie varas bija Kim Il Song un Ziemeļkoreja pieredzēja savus labākos laikus.¹⁷²

Īpaši pieminama ir Kim Džong Un bērnība un audzināšana, kas visdrīzāk ietekmēja to par kādu līderi viņš vēlāk kļuva. Kim Džong Un ir pirmais no Ziemeļkorejas līderiem kurš piedzima pēc Korejas kara. Viss ko viņš zina par šo laiku nāk no vēstures grāmatām un tā kas viņam ir mācīts. Kā arī viņš uzauga nevis Ziemeļkorejā, bet gan Šveicē, kur zem pseidonīma apmeklēja privātu skolu un tāpēc par savu tēvzemi viņš zināja ļoti maz. Tur viņš atgriezās tikai vēlāk, kad tas bija nepieciešams režīmam.¹⁷³ Mācoties skolā Eiropā viņu piesaistīja rietumu kultūra un vēlāk daļu no tās viņš centās arī ieviest, kad nokļuva mājās.

Kim Džong Un parādīja to, ka viņš ir diezgan neparedzams pat pavisam vienkāršās lietās jau ļoti ātri. Viņš ne tikai satikās ar basketbola zvaigzni Denisu Rodmenu no Amerikas ar kuru kopā skatījās basketbola spēli un ieviesa Ziemeļkorejā pats savu meiteņu popgrupu, kā arī atļāva uz skatuves parādīties Disneja tēliem, bet arī viņa sieva Ri Sol Džu (리설주) ir slavena Ziemeļkorejā ar to, ka viņa ģērbjas ārzemju zīmolu drēbēs. No vienas puses šķiet, ka viņš varētu būt atvērtāks komunikācijai ar rietumu pasauli, taču tajā pat laikā viņš arī turpina agresīvu ārpolitiku pret to. To nedaudz atspēko tas, ka atšķirībā no Kim Džong Il un daļēji no Kim Il Song laika, Kim Džong Un saistībā ar ekonomikas reformām atklāti pieņēma to, ka ir vajadzīgs ieviest idejas no Ķīnas, Krievijas un Japānas, tātad no ār pasaules. Viņa varas pārņemšanas sākumā pat tika izteikta doma, ka Kim Džong Un varētu pieņemt līdzīgu modeli pārmaiņām kā to darīja Ķīna Dena Sjaopina laikā.¹⁷⁴

Kad Kim Džong Un pārņēma varu tika gaidīts tas, ka viņš savas mazās pieredzes un vecuma dēļ būs tikai nomināls līderis un valsts patiesā vara būs tās ministriem. Pretēji tam, kas tika gaidīts rietumos, Kim Džong Un izrādījās daudz agresīvāks un pašpārliecinātāks. Viņš, neskatoties uz to, ka tēva nāves dēļ valstī bija pasludināts sāpīgs periods, uzreiz ķērās pie partijas darbības un organizācijas pārkārtošanas pēc savām vēlmēm.¹⁷⁵ Viņš tika iecelts visos svarīgākajos amatos, kas bija saistīti ar armijas un partijas vadīšanu. Vēlāk viņam tika izveidots

---

¹⁷² Andrei Lankov. *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia*. New York: Oxford University Press, 2013. 134. lpp.

¹⁷³ Ibid. 133. lpp.

¹⁷⁴ Lim Soo-Ho. "The Kim Jong-Un Era: Style, Ideology and Diplomacy" *SERI Quarterly*, 2012. 107. lpp.

¹⁷⁵ Ibid. 104. lpp.

jauns amats, lai viņu vairāk atšķirtu no Kim Džong Il. Šis amats, valsts lietu komisijas priekšsēdētājs, līdz ar izmaiņām konstitūcijā 2016. gadā, kļuva par svarīgāko valstī.¹⁷⁶

Visnegaidītākais no Kim Džong Un puses bija atbrīvošanās no Džang Song Tek (장성택), kurš bija Kim Džong Il māsas vīrs. Džang Song Tek tika uzskatīts par vienu no augstākā ranga amatpersonām Ziemeļkorejā uzreiz pēc paša līdera. Viņš kopā ar savu sievu, abi divi kā reģenti, deva padomus Kim Džong Un pirmajos mēnešos pēc nākšanas pie varas.¹⁷⁷ Pēc tam, kad Džang Song Tek 2013. gada decembrī tika izpildīts nāves sods, tam sekoja atbrīvošanās no apmēram 1000 cilvēkiem, kas bija saistīti ar viņu.¹⁷⁸ Šī partijas tīrīšana, lai gan nav zināms vai tā tiešām bija nepieciešama, vismaz simboliski nostiprināja Kim Džong Un varu.

Dažādās valsts amatu tīrīšanas, lai gan medijos vienmēr tika attaisnotas¹⁷⁹, tāpat atstāja iespaidu, ka Kim Džong Un ir nejutīgs un bargs. Tāpēc propagandas ietvaros viņš turpināja pārņemt sava vectēva tēlu, dodoties uz vietas, lai dotu padomus militārajām vienībām un zemnieku saimniecību kooperatīviem.¹⁸⁰ Šīs darbības veidoja ciešāku saikni ar publiku un Ziemeļkorejas cilvēkiem viņš vairs nebija tikai noslēpumains valsts vadītājs, bet vairāk kā viens no viņiem. Tas par viņu atstāja pozitīvāku iespaidu un vairāk atgādināja to personības kultu, kas tika veidots viņa vectēvam. Ziemeļkorejas iedzīvotāji pieņēma to kāds viņš ir, kamēr apkārtējā pasaule izteica asu kritiku par partijas tīrīšanu un citām līdzīgām darbībām, kā arī tika uzsākta vēl lielāka mēroga izmeklēšanu saistībā ar cilvēktiesību pārkāpumiem.

Džuče ideoloģijā Kim Džong Un neko jaunu nav ieviesis, viņš vairāk paļaujas uz jau izveidoto sistēmu, kas līdz šim ir darbojusies labi. Sava vectēva 100 gadu dzimšanas dienas svinībās viņš apsolīja to, ka valsts pieturēsies pie Kim Il Song džuče ideoloģijas un Kim Džong Il songun politikas.¹⁸¹ Tas, ka viņš ideoloģiju nekādā veidā nepapildina, viņu atšķir no saviem priekštečiem, kas izveidojot džuče vai vēlāk to mainot nostiprināja varu šādā veidā. Tas norāda

---

¹⁷⁶Michael Madden. The Fourth Session of the 13th SPA: Tweaks at the Top
<http://38north.org/2016/07/mmadden070616/> [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁷⁷Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 135. lpp.

¹⁷⁸Analyst: North Korea executed, purged thousands after Jang Song Thaek killed
http://www.upi.com/Top_News/World-News/2017/02/10/Analyst-North-Korea-executed-purged-thousands-after-Jang-Song-Thaek-killed/6921486736858/ [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁷⁹ Šajā gadījumā tika paziņots, ka Džang Song Tek plānoja valsts apvērsumu un tika nosaukts par režīma nodevēju.

¹⁸⁰Andrei Lankov. The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia. New York: Oxford University Press, 2013. 138. lpp.

¹⁸¹Yong Soo Park. "Policies and Ideologies of the Kim Jong-un Regime in North Korea: Theoretical Implications". Asian Studies Review, 2014, Vol 38, No 1. 10.lpp

uz to, ka Ziemeļkorejas režīms šajā ziņā visdrīzāk ir sasniedzis savu briedumu un tālāk tiks mainīts citā veidā.

Kopumā Kim Džong Un, kā līderis, savā retorikā veiksmīgi pavērš daļēji patiesus faktus par labu sev un Ziemeļkorejas režīmam. Kā arī viņš, atšķirībā no sava tēva, bet līdzīgi savam vectēvam, nebaidās atzīt to, ka ne viss ir perfekti viņa vadītajā valstī. Viens piemērs tam ir, ka viņš uz 2012. gada satelīta palaišanu kopā ar vietējiem žurnālistiem ielūdza ārzemju korespondentus un kad satelīta palaišana neizdevās, viņš to publiski atzina.¹⁸² Šāds atklātāks runas veida stils, kā arī viņa mīlestība, ja ne pret rietumiem, tad vismaz pret rietumu ražojumiem, parāda, ka viņš ir citādāks un nebaidās eksperimentēt ar savu vadības stilu. Kā tieši tas ietekmēs Ziemeļkorejas nākotni grūti pateikt, taču tas viennozīmīgi ir atstājis iespaidu uz viņa lēmumiem saistībā ar ārpolitiku.

3.2. Kim Džong Un ārpolitika līdz 2017. gadam

Kim Džong Un, sekojot sava tēva piemēram, turpina Ziemeļkorejas ārpolitiku veidot agresīvu un bieži vien citiem neizprotamu. Taču lai arī tā šķiet neizprotama, Ziemeļkorejas darbība saistībā ar ārpolitiku ir galvenā saikne, kas ār pasaulei ir ar šo noslēgto valsti. Tā ir arī viena no svarīgākajām, ņemot vērā pastāvošo situāciju Korejas pussalā un tās aktualitāti mūsdienās. Pētot to kāda ir džuče ideoloģijas ietekme mūsdienās, tuvāk tiks aplūkota Kim Džong Un ārpolitika un retorika par to.

Ārpolitika tiek definēta kā valsts oficiālo ārējo attiecību kopums starptautiskajās attiecībās.¹⁸³ Tajā tiek sistemātiski pieņemti lēmumi, kas saskan ar valsts nākotnes mērķiem internacionālajā vidē. Tā bieži vien tiek negaidīti ietekmēta, jo ir atkarīgā no nebeidzami mainīgās situācijas mūsdienu globalizētajā pasaulē. Valsts izdarītās izvēles saistībā ar ārpolitiku ietekmē dažādi faktori – gan ārējie, gan iekšējie. Piemēri ārējiem faktoriem var būt eksistējošā internacionālā sistēma, izmaiņas tajā un valsts ģeopolitiskais novietojums. Savukārt, iekšējie faktori var būt esošā vara valstī, tās organizācija un stabilitāte, sabiedrības viedoklis un vispārējā politiskā situācija.¹⁸⁴

---

¹⁸²Lim Soo-Ho. "The Kim Jong-Un Era: Style, Ideology and Diplomacy" SERI Quarterly, 2012. 105. lpp.

¹⁸³Joel Krieger. The Oxford Companion to Politics of the World. Oxford University Press, 1993. 312. lpp.

¹⁸⁴Ernest Petrič. Foreign Policy: From Conception to Diplomatic Practice. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2013. 4.-6. lpp.

Ārpolitikā var darboties dažādi aktieri (ministri, diplomāti u.c), taču Ziemeļkorejas gadījumā vērts ir koncentrēties uz pašu valsts līderi. Oficiāli viņam pieder augstākā vara un viss oficiālais, kas nonāk ārpus Ziemeļkorejas tāpat ir viņa apstiprināts un pārbaudīts. Kim Džong Un retorika t.i. runas un paziņojumi Ziemeļkorejas presē ir viens no veidiem, kā vismaz aptuveni noteikt kādi ir viņa nākotnes plāni saistībā ar ārpolitiku. Tas neizslēdz arī neparedzamības faktoru, jo arī tā ir daļa no Ziemeļkorejas kopējās stratēģijas ārpolitikā, ko tā ir piekopusi jau ilgu laiku.

Kā norāda Ēriks Balbahs(Eric Ballbach), Ziemeļkorejas pētnieks no Vācijas, ārpolitikā ir svarīgi tas kā valsts, kurai šī politika pieder, ne tikai reaģē uz ārējiem notikumiem, bet arī kā tā pati par sevi uztver ār pasauli.¹⁸⁵ No džuče ideoloģijas pamatprincipiem nāk tas, ka Ziemeļkorejā gandrīz viss svešais tiek uztverts kā kaut kas slikts. Pat vārds ārvalstu spēki (외세,oeso) korejiešu valodā nāk ar negatīvu nokrāsu, visdrīzāk atsaucoties uz Džosonas dinastijas noslēgtību 19. gadsimtā un Japāņu kolonizācijas laiku.Interesanti, ka nav daudz Ziemeļkorejas pētnieku vai komentētāju, kuri vairāk iedziļinātos Ziemeļkorejas jautājumos no šāda rakursa, jo lielākoties fokuss ir tieši uz Ziemeļkorejas reakcijām vai provokācijām.¹⁸⁶ Vairāk tiek pētīts, kas notiek, nevis kāpēc tas notiek.

Ziemeļkorejā svešais saistās ar Ameriku un imperiālismu. Arī mūsdienās tiek uzturēta jau iesāktā retorika par to, ka Amerika un tie, kas ar to sadarbojas, ir Ziemeļkorejas ienaidnieki. Šī, t.s. aplenkuma mentalitāte, kuras saknes ļoti iespējams nāk no džuče ideoloģijas pašiem pirmsākumiem¹⁸⁷, ir radījusi arī pašreizējo situāciju Korejas pussalā. No tās nāk gan Ziemeļkorejas agresīvie izteikumi par to, ka viņi padarīs Seulu un Dienvidkorejas prezidentālo ofisu par liesmu jūru¹⁸⁸, gan Ziemeļkorejas paranoja, kas liek tai būt nedrošai par to vai neatkārtosies Korejas kara situācija. Gatavojoties tam, ka varētu notikt vēl viens karš, Ziemeļkorejas galvaspilsētas metro, līdzīgi kā Dienvidkorejā Seulas metro ir uzbūvēts tā, lai to varētu izmantot kā patvērumu no bumbām. Arī citās Ziemeļkorejas pilsētās un pat dziļos laukos ir līdzīgi.¹⁸⁹

---

¹⁸⁵Eric J. Ballbach.“Constructions of Identity and Threat in North Korea’s “Diplomatic War” Discourse Threat”.Corea Del Norte, 2015, Vol 2. 140. lpp.

¹⁸⁶Ibid. 140.-141. lpp.

¹⁸⁷Arī Staļina režīmā tika runāts par “kapitālistu aplenkumu”, kas tika izmantots kā attaisnojums viņa represijām.

¹⁸⁸North Korea threatens 'a sea of fire' upon South Korea<http://edition.cnn.com/2011/11/24/world/asia/north-korea-sea-of-fire/>[skatīts: 2017.05.10.]

¹⁸⁹Han S. Park. Military-First Politics (Songun): Understanding Kim Jong-il’s North Korea. Korea Economic Institute, 2007, Vol 2, No 7. <http://www.keia.org/sites/default/files/publications/hanpark.pdf> [skatīts: 2017.05.10.]

Precīzāk raksturojot, aplenkuma mentalitāte valsts režīmā ir ticība (patiesa vai izdomāta) tam, ka pārējai pasaulei ir kādi negatīvi nolūki vai plāni saistībā ar šo valsti.¹⁹⁰ Saistībā ar ASV, Ziemeļkoreja šādu nostāju pauž jau sen, taču tā īpaši tika nostiprināta 2002. gadā, kad ASV prezidents Džordžs Bušs pirmo reizi izmantoja terminu “ļauņuma ass”¹⁹¹, lai runātu par valstīm, no kurām pēc viņa domām nāk terorisma draudi un kuras iespējams nākotnē izmantos masu iznīcināšanas ieročus. Šīs trīs valstis bija Irāna, Irāka un Ziemeļkoreja. Ziemeļkorejai šāds nostādījums tikai deva ar vien vairāk iemeslu savā propagandā paust to, ka ASV plāno viņus iznīcināt. Kā arī neilgu laiku pēc šīs runas, Ziemeļkoreja 2003. gadā izstājās no Kodolieroču neizplatīšanas līguma.¹⁹² Drīz vien tā savu kodolprogrammu attīstīja vairāk nekā iepriekš.

Ar šādu retoriku par to, ka ASV apdraud Ziemeļkoreju, jau vairāk par dekādi tiek attaisnota Ziemeļkorejas kodolieroču programma un draudi pret citām valstīm. Tas labi raksturo Ziemeļkorejas vispārējo ārpolitiku vai vismaz to kā tā tiek atspoguļota masu medijos. Sākot ar Kim Džong Un nākšanu pie varas, ar vien vairāk tika veikti izmēģinājuma testi dažādām raķetēm, kodolgalviņām un ūdeņraža bumbai.¹⁹³ It īpaši tas bija novērojams 2016. gadā, kad viena gada laikā tika veikti seši dažāda veida testi. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu testiem, kur tie notika vienu vai divas reizes gadā, šāds paātrinājums procesā liecina, ka Ziemeļkoreja vai nu gatavojas kaut kam lielam vai tā ir pretreakcija uz mainīgo stāvokli reģionā.

Lielākoties šie testi nav veiksmīgi, taču tie parāda Ziemeļkorejas gatavību turpināt šo procesu, līdz tiks sasniegti kaut kādi rezultāti. Arī šis savā ziņā varētu būt saistīts ar džuče ideoloģiju, jo Ziemeļkorejas propagandā šie ieroči tiek parādīti kā nacionālais lepnums un pat ja tos neizdodas palaist, ir ticība, ka tas kādreiz notiks. Viens no veiksmīgajiem izmēģinājumiem, kad izdevās palaist raķeti, bija satelīta palaišana 2012. gada beigās, kas pēc tam tika pārvērsta par propagandu par to, ka šis ir viens no lielākajiem sasniegumiem kāds Ziemeļkorejai ir. Citas

---

¹⁹⁰Bomi Kim. “North Korea’s Siege Mentality: A Sociopolitical Analysis of the Kim Jong-un Regime’s Foreign Policies”. *Asian Perspective*, 2016, Vol 40. 223.-224. lpp.

¹⁹¹The State of the Union Address Transcript of President Bush's Speech, 2002. <http://www.npr.org/news/specials/sou/2002/020129.bushtext.html> [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁹² Kodolieroču neizplatīšanas līgumā noteikts, ka lai no tā izstātos nepieciešams to paziņot 3 mēnešus iepriekš. Ziemeļkoreja to paziņoja dienu iepriekš, izmantojot attaisnojumu, ka to jau paziņojusi 1993. gadā. Internacionāli nav vienprātības par to vai Ziemeļkoreja vēl joprojām ir biedrs šim līgumam. The Nuclear Nonproliferation Treaty (NPT) at a Glance <https://www.armscontrol.org/factsheets/nptfact> [skatīts: 2017.05.10]

¹⁹³ A Timeline of North Korea’s Missile Launches and Nuclear Detonations <https://www.bloomberg.com/politics/articles/2017-04-16/north-korea-missile-launches-nuclear-detonations-timeline> [skatīts: 2017.05.10.]

valstis nākamo satelīta palaišanas mēģinājumu 2016. gadā nosodīja, sakot, ka tas ir tikai slēpts veids kā izmēģināt starpkontinentālās raķetes¹⁹⁴, kas visdrīzāk ir taisnība.

Lai valstī izmantotu aplenkuma mentalitāti nav vajadzīgs, lai draudi par kuriem tiek runāts un ar kuriem cilvēki tiek iebiedēti, būtu īsti. Tomēr vieglāk šādu mentalitāti uzturēt var, ja iedomātais vai īstais ienaidnieks kādā veidā parāda to, ka viņa draudi eksistē.¹⁹⁵Savās runās Kim Džong Un piemin citas valstis, kas cietušas no ASV iejaukšanās tajās, piemēram Balkānu pussalā vai Tuvo Austrumu reģionā. Taču visbiežāk pretreakcija no Ziemeļkorejas nāk vienkāršu ASV un Dienvidkorejas militāro treniņu iespaidā. ASV un Dienvidkoreja katru gadu veic “Key Resolve and Foal Eagle” militāros treniņus, kuros tiek simulētas dažādas situācijas, kas varētu norisināties Korejas pussalā.¹⁹⁶Šādi militārie treniņi starp valstīm, kas savā starpā ir noslēgušas sadarbšanās līgumu ir diez gan pierasta lieta, taču Ziemeļkoreja to vienmēr pavērš par to, ka viņu valstij gaidāms tūlītējs uzbrukums. Taču no otras puses 2016. gadā Dienvidkoreja atzina, ka tai ir militārais plāns, lai atbrīvotos no Ziemeļkorejas līdera un armija šim plānam tiek patstāvīgi gatavota.¹⁹⁷Šāds paziņojums izraisītu satraukumu arī valstī, kuras līderis necieš no tik lielas paranojas kā Kim Džong Un. Var secināt, ka aplenkuma mentalitāte tiek uzturēta no abām pusēm.

Aplenkuma mentalitāti var vairāk raksturot ar dažādām pazīmēm. Īpaši Ziemeļkorejas gadījumā var izcelt to, ka režīms ar šādu mentalitāti liek pilsoņiem gatavoties sliktākajam un mobilizē tos.¹⁹⁸ Kim Džong Un retorikā bieži vien parādās apgalvojumi par to, ka valsts ienaidnieki ir mobilizējuši visus savus spēkus uzbrukumam un ka Ziemeļkorejai ir jābūt gatavai karam. To, kāpēc karš vēl joprojām nav pa īstam sācies, viņš attaisno ar to, ka valsts ienaidnieki ir nobijušies no Ziemeļkorejas iespējamās pretreakcijas un tāpēc neuzdrošinās uzbrukt pirmie.¹⁹⁹ Rezultātā iedzīvotāji, lai gan nav skaidrs cik ļoti šādiem apgalvojumiem viņi tic, konstanti tiek gatavoti uzbrukumam un sabiedrībā tiek uzturēta spriedze. Tas tikai papildina to, ka

---

¹⁹⁴North Korea's February 2016 Satellite Launch <https://www.csis.org/analysis/north-korea's-february-2016-satellite-launch> [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁹⁵Bomi Kim. “North Korea's Siege Mentality: A Sociopolitical Analysis of the Kim Jong-un Regime's Foreign Policies”. *Asian Perspective*, 2016, Vol 40. 224. lpp.

¹⁹⁶Global security. Key Resolve/Foal Eagle <http://www.globalsecurity.org/military/ops/rsoi-foal-eagle.htm> [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁹⁷US and South Korea plan simulated nuclear strike on North Korea. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/12099482/US-and-South-Korea-plan-simulated-nuclear-strike-on-North-Korea.html> [skatīts: 2017.05.10.]

¹⁹⁸Bomi Kim. “North Korea's Siege Mentality: A Sociopolitical Analysis of the Kim Jong-un Regime's Foreign Policies”. *Asian Perspective*, 2016, Vol 40. 224. lpp.

¹⁹⁹Kim Jong Un. At the 31 March 2013 plenary meeting of the Workers Party of Korea Central Committee http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/KJU_CentralCommittee_KWP.pdf [skatīts: 2017.05.17.]

Ziemeļkorejas iedzīvotājiem ir jādomā par savu izdzīvošanu un nav laika apšaubīt režīma nostādījumus, kas vēlāk varētu novest pie režīma gāšanas.

Vēl īpaši var izcelt to, ka aplenkuma mentalitātē tiek radīti uzskati, ka valsts ir pārāka par citām un tās nacionālā identitāti, kuru nošķir no pārējās pasaules, ir kaut kas īpašs. Kā arī tiek izplatīta ideja par to, ka visu ir iespējams veikt pašpietiekami, bez ārējas palīdzības.²⁰⁰ Visas šīs pazīmes raksturo ne tikai aplenkuma mentalitāti, bet arī džuče ideoloģiju un var secināt, ka džuče tika veidota ņemot vērā to, ka valstī šāds domāšanas veids ir jāievieš. Lielākoties aplenkuma mentalitāte ietekmē tikai tos, kas to redz vistiešāk – parastie cilvēki valstī, kas katru dienu saņem propagandu piepildītu ar ziņām, kuras šādu mentalitāti tikai nostiprina. No tā varētu secināt, ka tās ietekme redzama vairāk režīma iekšpusē, taču ar Ziemeļkorejas ārpolitiku ir jāreķinās visai pasaulei, tātad šīs mentalitātes sekas sajūtamas arī tālāk.

Ziemeļkoreja izmanto to, ka apkārtējā pasaule no tās baidās un, piepildot džuče ideoloģijas pamatprincipu par pašaizsardzību, tā konstanti izmanto balansēšanu uz kara robežas (brinkmanship) kā taktiku. Tikai tas, ka viņiem iespējams ir ieroči, kas varētu izraisīt karu, dod viņiem priekšrocības ārpolitikā.²⁰¹ Svarīgākais šajā stratēģijā ir būt neparedzamiem un nekad pilnībā nepiekrīst pretinieku prasībām, kas ļoti labi raksturo Ziemeļkorejas darbību ārpolitikā pēdējos desmit un vairāk gados, sevišķi jaunā līdera laikā. Neparedzamība no Ziemeļkorejas puses var nākt arī izmantojot ieročus un taktikas, kas modernajā pasaulē nav tik pazīstamas. Radošums, ko Kim Il Song un Kim Džong Il vēlējas redzēt džuče ideoloģijā, daļēji tiek piepildīts. Viens no piemēriem saistība ar tehnoloģijām varētu būt tas, ka tehnika visbiežāk nevis tiek iepirkta jauna, bet tiek atkārtoti jaunos veidos izmantota jau esošā.

Saistībā ar Ziemeļkoreju un neparedzamību parasti tiek pieminēti kodolieroči, taču ļoti iespējams, ka tās arsenālā atrodas arī bioloģiskie un ķīmiskie ieroči.²⁰² Šie ieroči, it sevišķi bioloģiskie, kuri izplata nāvējošas baktērijas, var ietekmēt daudz vairāk cilvēku un atstāt lielākus postījumus nekā to spētu konvencionālie ieroči. Lai tos pielietotu ne vienmēr vajag raķetes un pret tiem aizsargāties, ja nav zināms iepriekš par to eksistenci, ir neiespējami. Šādas taktikas, kur nav vajadzīgs daudz, lai tiktu izraisīts liels posts un kurā darbojas spēks, kas ir mazākumā pret lielāku spēku, Ziemeļkorejai šķiet pievilcīgas, jo atgādina partizānu taktikas no Kim Il Song

²⁰⁰Bomi Kim. "North Korea's Siege Mentality: A Sociopolitical Analysis of the Kim Jong-un Regime's Foreign Policies". *Asian Perspective*, 2016, Vol 40. 224.-225. lpp.

²⁰¹Sung-Hack Kang. *Korea's Foreign Policy Dilemmas: Defining State Security and the Goal of National Unification*. Global Oriental, 2010. 271. lpp.

²⁰²<http://nationalinterest.org/blog/the-buzz/why-the-world-should-fear-north-koreas-biological-weapons-14951>

laikiem. Tikmēr ASV pieturās pie konvencionālajiem ieročiem vai arī šajā gadījumā tikai gatavojas tos izmantot, ja tas būtu vajadzīgs, lai gan arī viņu arsenālā ir visi minētie masu iznīcināšanas ieroči. It īpaši darbojoties Korejas pussalā nav citas izvēles, jo būtu ļoti liela iespējamība ievainot vai iesaistīt konfliktā nevainīgus cilvēkus.²⁰³

Būtībā Kim Džong Un lielākoties pieturās pie tā, kas viņam jau ir dots no priekštečiem, taču arī viņš sakarā ar politiku ir paziņojis savu turpmāko darbību. 2013. gadā plenārsēdē ar Korejas Strādnieku Partijas centrālo komiteju, viņš nedefinēja, ka Ziemeļkoreja viņa varas laikā pieņems bjongdžin²⁰⁴ (병진) politiku.²⁰⁵ Kim Džong Un plenārsēdē paziņoja: “Sakarā ar esošo situāciju valstī, ir nepieciešams veikt ekonomikas konstrukciju un kodolieroču būvēšanu paralēli.”²⁰⁶ Iespējams tas ir vēl viens iemesls, kāpēc Kim Džong Un tiek salīdzināts ar savu vectēvu. Bjongdžin politikā ietilpst orientācija uz divām sfērām, kas tiek paralēli attīstītas. Kim Il Song laikā tā bija ekonomika un paš aizsardzība, kura tika ieviesta reaģējot uz internacionālajiem notikumiem 60. gados. Uz Kim Il Song bjongdžin pamata, Kim Džong Un veido savu politiku, kurā notiek ekonomikas un kodolieroču būvniecības paralēla attīstība, kas sākotnējo konceptu tikai nedaudz papildina. Šeit redzama arī Kim Džong Il songun politikas ietekme, jo tās laikā tika sākti pirmie nopietnie kodolieroču izmēģinājumi.

Gandrīz vai svarīgāka bjongdžin līnijas politikā ir neviskodolieroču attīstība, bet gan šīs politikas ekonomiskā puse. Saistībā ar šo politiku var pat teikt, ka Kim Džong Un meklē nevis “attīstību drošībā”, bet gan “drošību attīstībā”.²⁰⁷ Viņa priekšteča, Kim Džong Il, laiks sākās ar smagu ekonomisko posmu, kurā nācās meklēt iespēju ārpolitikā sadarboties ciešāk ar Ķīnu un tās partneriem, kas nodrošināja to, ka Ziemeļkoreja un tās ekonomika varēja turpināt pastāvēt. Ziemeļkorejai tajā pašā laikā nācās arī iesaistīties dažādās sarunās ar Dienvidkoreju un ASV.²⁰⁸ No džuče viedokļa šāda un līdzīga palīdzības meklēšana nav pieļaujama, tāpēc atgriešanās pie vairāk patstāvīgas, šobrīd uz vieglo industriju tendētas ekonomikas, Kim Džong

²⁰³Sung-Hack Kang. Korea's Foreign Policy Dilemmas: Defining State Security and the Goal of National Unification. Global Oriental, 2010. 271.-272. lpp.

²⁰⁴ Vārds bjongdžin, līdzīgi kā džuče, bieži vien tiek lietots angļiski to nepārtulkojot, bet tikai transkribējot kā byongjin, tāpēc arī latviski tas atstāts tāpat. Bjongdžin (병진) – paralēla attīstība.

²⁰⁵Chung Young-chul, Kim Yong-hyun, Moon Kyungyon. “State Strategy in the Kim Jong-un Era: The “Byongjin” Policy of Pursuing Economic and Nuclear Development” Korea Observer, 2016, Vol. 47, No. 1. 1.-2. lpp.

²⁰⁶Kim Jong Un. At the 31 March 2013 plenary meeting of the Workers Party of Korea Central Committee http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/KJU_CentralCommittee_KWP.pdf [skatīts: 2017.05.17.]

²⁰⁷ Chung Young-chul, Kim Yong-hyun, Moon Kyungyon. “State Strategy in the Kim Jong-un Era: The “Byongjin” Policy of Pursuing Economic and Nuclear Development” Korea Observer, 2016, Vol. 47, No. 1. 6. lpp.

²⁰⁸Ibid. 9. lpp.

Un laikā tiek vērtēta pozitīvi. Kopumā var teikt, ka Kim Džong Un laiks ir gan pārmaiņu laiks, gan atgriešanās pie vecā, ja runa ir par ārpolitiku.

3.3. Džuče: teorija un realitāte

Lai gan džuče ideoloģiju var daudz un dažādi aplūkot, tomēr tās patieso iespaidu uz jebkuru no sfērām(arī ārpolitiku) ir grūti novērtēt. Šajā darbā lielākoties tika aplūkota līderu retorika un tas kā džuče ideoloģija tika izplatīta, kas vairāk atspoguļoja tieši teorētisko pusi.

Teorētiski, džuče ideoloģija arī šobrīd ir valsts ideoloģija un tas pieprasa, lai esošais līderis to respektētu un tai zināmā mērā sekotu. Kim Džong Un savā retorikā patstāvīgi atsaucas uz džuče ideoloģiju, savu tēvu, vectēvu, revolūciju un citām ar šo tematiku saistītām lietām. Tas tiek darīts ne tikai runās, kas domātas visai tautai, kuras šī ideoloģija ietekmē visvairāk, bet arī sēdēs un sanāksmēs tikai partijā augstākos amatus ieņemošajiem. Džuče vārds turpina dominēt visur.

Zīmīgi, ka pat savas jaungada uzrunas, kas parasti tiek visplašāk izplatītas gan tautā, gan vēlāk angļiskajā versijā visā pasaulē, Kim Džong Un iesāk kaut kādā veidā pieminot džuče. Piemēram, 2014. gada jaungada uzrunā tiek teikts: “Pavadot 2013. gadu, kurā mēs atstājām ievērojamu pēdas nospiedumu uz svētā džuče revolūcijas marša ceļa, mēs sagaidām jauno 2014. gadu ar pašpārliecinātību par nākotni un revolucionāro pašcieņu.”²⁰⁹ Interesanti ir tas, ka lai gan runas sākumā ideoloģija ir pieminēta, šis gads ir vienīgais, kad kopējā runā tā ir pieminēta tikai divas reizes²¹⁰. To iespējams izskaidrot ar to, ka Kim Džong Un šajā gadā uzsāka savu bjongdžin politiku un uz to tika likts lielāks uzsvars.

Būtībā visas Kim Džong Un jaungada runas tiek iesāktas līdzīgi, taču katru gadu nelielas detaļas tiek nedaudz izmainītas. Piemēram, gadu iepriekš pirms bjongdžin politikas, 2013. jaungada uzrunā ideoloģijas nosaukums tiek pieminēts tikai saistībā ar Kim Il Song, kurš tiek nosaukts par “mūžīgo džuče sauli”²¹¹. To var sasaistīt ar to, ka 2012. gads bija pirmais gads, kad Kim Džong Un bija pie varas un viņam tā vēl joprojām bija īpaši jāattaisno, izmantojot iepriekšējo līderu vārdus. Šādi, no džuče vārda izmantojuma, var noteikt aptuveno politisko atmosfēru, kas valda un kurai Kim Džong Un daļēji ir jāpakļaujas.

²⁰⁹Kim Jong Un. 2014 New Year Address. <http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/2014-new-year-address> [skatīts: 2017.05.17]

²¹⁰Pārējās jaungada uzrunās džuče vārds pieminēts desmit vai vairāk reizes.

²¹¹Kim Jong Un. 2013 New Year Address. <http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/2013-new-year-address> [skatīts: 2017.05.17.]

Citreiz Kim Džong Un runās arī tiek pieminēti džuče mītiskie elementi. Visbiežāk tiek pieminēts Bektu kalns, nosaucot Kim ģimeni par Bektu līniju un Kim Džong Un par Bektu līnijas turpinātāju. Kā arī brīžiem visa tauta tiek nosaukta par Bektu kalna nāciju.²¹² Saskaroties ar šiem mītiskajiem elementiem, cilvēkam kurš nav tik pazīstams ar džuče ideoloģiju nebūs īsti skaidrs par ko iet runa, taču Ziemeļkorejas iedzīvotājiem noteikti būs. Viens piemērs varētu būt jau iepriekšējā nodaļā pieminētajā 2013. gada plenārsēde, kur viņš runā par Bektu kalnu un atkārto, ka “jāturpina virzīšanās uz džuče revolūcijas, kas nākusi no Bektu kalna, uzvaru”²¹³. Teorētiski ideja par revolūciju, kamēr pastāv esošais režīms, nekad netiks aizmirsta un tas turpina kontrolēt Ziemeļkorejas masas.

Praktiski, no vienas puses var spriest, ka džuče ideoloģija vairs nav tik svarīga kā iepriekš. Lielāku lomu šobrīd Ziemeļkorejas politikā spēlē songun un byongdžin, taču džuče ideoloģijas pamatelementi, kas saistīti ar nacionālismu un Kim ģimenes kultu ir saglabājušies arī mūsdienās. Tos vislabāk izjūt tieši Ziemeļkorejas iedzīvotāji, taču tie skar arī ārpolitiku, kā jau tas tika aprakstīts iepriekšējā nodaļā. Atskatoties uz Ziemeļkorejas ārpolitiku jaunā līdera laikā, var novērot to, ka viņš turpina sekot tam, ko viņam mantojumā atstājuši tēvs un vectēvs. Viņa stratēģija un organizācijas veids ir līdzīgs tam, kā tas bija arī iepriekšējo līderu laikā un tam līdzī nāk arī džuče ideoloģijas pārpalikumi. No džuče viedokļa ar ārpolitiku visciešāk saistītais princips ir paš aizsardzība. Kim Džong Un 2013. jaungada runā tiek atzīmēts, ka Ziemeļkoreja “jāveido par spēcīgu sociālistu valsti, kura ir neatkarīga, pašpietiekama un patstāvīga valsts aizsardzībā”²¹⁴.

Kopumā, džuče ideoloģija tomēr ir sava nozīme politikā un ņemot vērā to, ka vēlprojām nav atrasts noturīgs veids, lai risinātu konfliktus un vispārējo situāciju Korejas pussalā, iespējams, ka džuče ideoloģijas ietekme tomēr būtu jāņem vērā vairāk. Lai gan ideoloģisks domāšanas veids ir novecojis, džuče ideoloģijas arhaisms atbilst tam cik atpalikusi no pārējās pasaules ir Ziemeļkoreja. Politikā un diplomāti, kas nodarbojas ar Ziemeļkorejas jautājumiem bieži vien aizmirst par Ziemeļkorejas pagātni un to kā tā veidojusies. Džuče ideoloģija, lai cik tā tiktu vai

---

²¹² Kim Jong Un. 2016 New Years Adress. <http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/2016-new-year-address> [skatīts: 2017.05.17.]

²¹³ Kim Jong Un. At the 31 March 2013 plenary meeting of the Workers Party of Korea Central Committee http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/KJU_CentralCommittee_KWP.pdf [skatīts: 2017.05.17.]

²¹⁴ Kim Jong Un. 2013 New Year Address. Pieejams: <http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/2013-new-year-address> [skatīts: 2017.05.17.]

netiktu praktizēta realitātē, ir dziļi iestrādāta Ziemeļkorejas ikdienā un politiskajā režīmā, ka nav iespējams ignorēt tās eksistenci, ja tiek pētīts jebkāds jautājums saistībā ar šo valsti.

Viens piemērs, kurā to varētu būt vajadzējis vairāk ņemt vērā ir Apvienoto Nāciju Cilvēktiesību Komitejas 2013. gadā veiktais pētījums par cilvēktiesību pārkāpumiem.²¹⁵ Šajā pētījumā tika pieņemts, ka Ziemeļkorejas sabiedrība pētījumā dotos risinājumus uzreiz pieņemtu, ja režīms un tā līderi tiktu nomainīti, tā vietā liekot demokrātiju. Nav drošu pierādījumu, ka tā būtu, jo ir jāņem vērā, ka Ziemeļkorejas sabiedrība ilgu laiku ir pavadījusi džuče ideoloģijas ietekmē un šīs idejas ir integrētas viņu skatījumā uz pasauli. Lai būtu iespējams šīs pārmaiņas veikt ir nepieciešams mainīt ne tikai režīma līderus, bet arī ideoloģiju.²¹⁶

Ne tik lielā mērā, bet līdzīgi ir arī ar darbībām saistībā ar Ziemeļkorejas ārpolitiku, jo Kim Džong Un politika, pat jā tā varbūt ir atšķirīga un pamazām mainās, tā tomēr ir piesaistīta pagātnei un džuče ideoloģijai. Viņam no tās nav iespējams izvairīties, ja viņš grib režīmu grib saglabāt tādu kāds tas ir. Iespējamās izmaiņas režīmā var vest no iekšpuses, taču tas tuvākajā laikā visdrīzāk nav gaidāms un pasaulei būs vai nu jāsamierinās vai jāmeklē kāds īpašs veids kā risināt problēmas saistībā ar Ziemeļkoreju un Kim Džong Un ēru.

---

²¹⁵Angelica M. Stephens. "The Juche factor: North Korea's political ideology and human rights reform". Pacific Forum CSIS Issues & Insights, 2016, Vol. 16, No. 7. 1. lpp.

²¹⁶Angelica M. Stephens. "The Juche factor: North Korea's political ideology and human rights reform". Pacific Forum CSIS Issues & Insights, 2016, Vol. 16, No. 7. 3.-4. lpp.

Secinājumi

Ziemeļkorejas džuče ideoloģija un tās attīstība ir neatņemama šīs valsts un tās līderu vēstures sastāvdaļa. Jau sākot no pirmā līdera partizānu dienām Japānas kolonizācijas laikā, līdz pat mūsdienām, kad varas maiņa šajā noslēgtajā valstī ir veiksmīgi notikusi divas reizes, džuče ideoloģija vēl joprojām tiek aktīvi izmantota retorikā, neskatoties uz to, ka to var uzskatīt par novecojušu. Ziemeļkorejas gadījumā ideoloģija uztur režīmu un pakļauj tautas masas zem tā. Tā ir ideoloģija, kas apspiež un cilvēkiem tiek atņemta viņu brīvā griba, viņiem to pat nezinot. Ideoloģijas un režīma negatīvos aspektus nevar ignorēt, taču nevar noliegt arī to, ka Ziemeļkoreja tieši šīs ideoloģijas un savas noslēpumainības dēļ ir tik fascinējoša.

Pēc šī darba izstrādāšanas autorei ir radusies labāka izpratne par to, kas ir un kāda ir Ziemeļkorejas ideoloģija, kā arī to, kāda ir tās nozīme režīmā. Šī bakalaura darba mērķis bija plašāk apskatīt džuče ideoloģiju un tās attīstību, kā arī ietekmi mūsdienās. Izpētot esošo literatūru saistībā ar Ziemeļkoreju, tās vēsturi, līderu vēsturi un pētījumiem, kas ir tiešā veidā saistīti ar džuče ideoloģiju varēja novērot to kā šī ideoloģija mainās līdz ar tās līderiem, kā arī precīzāk nodalīt kuras pazīmes ideoloģijā parādījās kurā laikā. Pētījumā visgrūtāk bija atrast tieši vecākos avotus no Ziemeļkorejas, kuri varētu būt ticami, jo kā jau darbā norādīts, Ziemeļkorejas avoti bieži tiek mainīti. Tāpēc tālākajā pētniecībā saistībā ar šo tematu būtu nepieciešama pieeja plašākam klāstam ar tiem, salīdzināšanai.

Analizējot ar džuče saistītos oriģinālos tekstus un runas un saliekot tos kopā ar vēsturiskajiem faktiem no laika, kad tie tika veidoti, varēja gūt labāku priekšstatu par to kāda varēja būt situācija un iemesli ideoloģijas attīstībai tādā veidā kā tā notika. Tas arī deva labāku priekšstatu nekā vienkārši lasot zinātniskos darbus un pētījumus, jo tajos parasti nevar iekļaut detaļas un mazākas nianšes. Tieši detaļas parādīja to, ka Ziemeļkorejas pirmā līdera, Kim Il Song, laikā džuče ideoloģijā bija novērojamas padomju marksisma-ļeņinisma, maoisma un nacionālisma pazīmes. Pēc pirmās darba daļas varēja secināt, ka svarīga ietekme uz Kim Il Song veidoto valsti un ideoloģiju bija gan Padomju Savienībai, gan Ķīnai, kā arī Japānas koloniālismam.

Savukārt otrajā daļā, kas bija veltīta Kim Džong Il ieguldījumam, varēja secināt, ka viņa laikā svarīga nozīme bija tam, ka bija veiksmīgi jānodod vara tālāk tā, lai režīms nesabruktu, līdz ar to tika veidota atbilstoša ideoloģija. Kim Džong Il sākotnējā darbība bija saistīta ar propagandu un aģitāciju un Ziemeļkorejas uzskatos viņš bija tas, kurš džuče ideoloģiju padarīja par sava veida

filozofiju. Tajā, pēc viņa darbības varēja ieraudzīt konfūcisma, misticisma un reliģiozus elementus, kuri visi lielākoties saistījās ar Kim ģimenes un precīzāk viņa tēva personības kultu. Pēc Kim Il Song nāves un krīzes Ziemeļkorejā, Kim Džong Il vairāk attālinājās no džuče kā filozofijas. Tā vietā nāca praktiskāka rakstura idejas. Kim Džong Il kļuva par militāro diktatoru, kas tautu pakļāva vēl vairāk nekā pirms tam. Viņa laikā tika izveidota songun politika, kurā armijai bija galvenā nozīme, kas arī tālāk ietekmēja Ziemeļkorejas ārpolitiku.

Trešajā daļā, plašāk tika izpētīts Kim Džong Un, kā jaunais līderis, un tas kāda bija Ziemeļkorejas ārpolitika līdz 2017. gadam (neieskaitot). Apskatot varas pāreju no Kim Džong Il uz Kim Džong Un, kā arī sekojošos notikumus pēc tam, varēja secināt, ka jaunais līderis pretēji citu gaidītajam, izrādījās daudz pašpārliecinātāks un viņam diezgan ātri izdevās nostiprināt savu varu. Viņa personības kults atgādina viņa vectēva un arī viņa darbība ārpolitikā norāda uz cenšanos atgriezties pie Ziemeļkorejas iedomātās kādreizējās varenības. Šajā gadījumā redzamas ir džuče ideoloģijas nacionālisma iezīmes.

Saistībā ar darba mērķi, šajā darbā tika izvirzīts arī pētnieciskais jautājums par to vai Ziemeļkorejas ārpolitika jaunā līdera laikā tiek veidota pēc džuče ideoloģijas pamatprincipiem. Uz šo jautājumu līdz galam atbildi neizdevās gūt, jo uz to viennozīmīgi nevar atbildēt, taču pēc izdarītajiem secinājumiem trešās daļas beigās var spriest, ka džuče ideoloģijai teorētiski vēl piemīt ietekme Ziemeļkorejā, jo tā vēl arvien tiek izmantota retorikā un ar to tiek daļēji pamatots tas, kāda tiek veidota Ziemeļkorejas ārpolitika. Mūsdienās tās ārpolitika ir balstīta uz valstī valdošās aplenkuma mentalitātes un “balansēšanas uz kara robežas” stratēģijas izmantošanu. Šajās stratēģijās var saskatīt džuče ideoloģijas pamatprincipu par paš aizsardzību, taču tas visdrīzāk nav galvenais faktors šajā gadījumā.

Lai izdarītu precīzākus secinājumus, būtu nepieciešams plašāk apskatīt ideoloģijas konceptu un kāda tam ir ietekme uz ārpolitiku, kā arī vairāk laika veltīt Ziemeļkorejas avotu izpētei to oriģinālajā valodā un izdevumā. Šī darba apmēros un ar ierobežotiem resursiem, tam nepietika vietas, taču ir redzams potenciāls turpmākiem pētījumiem.

Literatūras saraksts

Avoti un dokumenti:

1. **Kim Il Sung.** “On eliminating dogmatism and formalism and establishing Juche in ideological work”. Kim Il Sung: Selected Works, Vol. I., Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1971. 582.-606. lpp. **Pieejams Marxists Internet Archive:** <https://www.marxists.org/archive/kim-il-sung/1955/12/28.htm> [skatīts 2017.04.10]
2. **Kim Il Sung.** Juche! The Speeches and Writings of Kim Il Sung. New York: Grossman Publishers, 1972.
3. **Kim Jong Il. On the Juche Idea.** Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1982.
Angļu versija pieejama: <http://www.korea-dpr.info/lib/Kim%20Jong%20Il%20-%204/ON%20THE%20JUCHE%20IDEA.pdf> [skatīts: 2017.05.01.]
Korejiešu versija pieejama: <https://www.douban.com/group/topic/37816717/> [skatīts: 2017.05.01.]
4. **Kim Jong Il.** On Some Problems of Education in the Juche Idea. Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1987. **Pieejams:** <http://www.korea-dpr.info/lib/Kim%20Jong%20Il%20-%204/ON%20SOME%20PROBLEMS%20OF%20EDUCATION%20IN%20THE%20JUCHE%20IDEA.pdf> [skatīts: 2017.05.01.]
5. **Korejas Tautas Demokrātiskās Republikas 1972. gada konstitūcija.** https://www.constituteproject.org/constitution/Peoples_Republic_of_Korea_1998?lang=en [skatīts: 2017.03.28.]
6. **Kim Jong Un.** At the 31 March 2013 plenary meeting of the Workers Party of Korea Central Committee. **Pieejams:** http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/KJU_CentralCommittee_KWP.pdf [skatīts: 2017.05.17.]
7. **Kim Jong Un.** 2013 New Year Address. **Pieejams:** <http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/2013-new-year-address> [skatīts: 2017.05.17.]
8. **Kim Jong Un.** 2014 New Year Adress. **Pieejams:** <http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/2014-new-year-address> [skatīts: 2017.05.17.]
9. **Kim Jong Un.** 2016 New Years Adress. **Pieejams:** <http://www.ncnk.org/resources/news-items/kim-jong-uns-speeches-and-public-statements-1/2016-new-year-address> [skatīts: 2017.05.17.]

Zinātniskā literatūra:

1. **Adrian Buzo.** The Making of Modern Korea. London: Routledge, 2002.
2. **Alan Kang.** “The Lens of Juche: Understanding the Reality of North Korean Policymakers”. The Review of International Affairs, 2003, Vol. 3, No. 1. 41.-63. lpp.
3. **Alzo David-West.** Between Confucianism and Marxism-Leninism: Juche and the Case of Choŋg Tasan. Korean Studies, 2012, Vol 35. University of Hawai‘i Press. 93.-121. lpp.
4. **Andrei Lankov.** “The Demise of Non-Communist Parties in North Korea”. Journal of Cold War Studies, 2001, Vol 3, No 1. 103.-125. lpp.

5. **Andrei Lankov.** *The Real North Korea: Life and Politics in the Failed Stalinist Utopia.* New York: Oxford University Press, 2013.
6. **Angelica M. Stephens.** “The Juche factor: North Korea’s political ideology and human rights reform”. *Pacific Forum CSIS Issues & Insights*, 2016, Vol. 16, No. 7. 1.-16. lpp.
7. **Bomi Kim.** “North Korea’s Siege Mentality: A Sociopolitical Analysis of the Kim Jong-un Regime’s Foreign Policies”. *Asian Perspective*, 2016, Vol 40. 223.-224. lpp.
8. **Brian Myers.** “The Watershed that Wasn’t: Re-Evaluating Kim Il Song’s ‘Juche Speech’ of 1955”. *Acta Koreana*, 2006, vol 9, no. 1. 89.-155. lpp.
9. **Brian Myers.** “Ideology as Smokescreen: North Korea's Juche Thought”. *Acta Koreana*, 2008, vol 11, no. 3. 161.-182. lpp.
10. **Bruce Cumings.** *Korea’s Place in the Sun: A Modern History (Updated).* London: W.W. Norton, 2005.
11. **Bruce Cumings.** “The Corporate State in North Korea.” Hagen Koo, ed., *State and Society in Contemporary Korea.* New York: Cornell University Press, 1993.
12. **Charles K. Armstrong** “Juche and North Korea’s Global Aspirations”, *North Korea International Documentation Project, Working Paper #1*, 2009.
13. **Charles K. Armstrong.** *The Koreas.* New York: Routledge, 2007.
14. **Charles K. Armstrong.** *The North Korean Revolution, 1945-1950.* New York: Cornell University Press, 2004.
15. **Charles K. Armstrong.** *North Korea in Transition: Politics, Economy, and Society.* Plymouth: Rowman & Littlefield, 2013.
16. **Chung Young-chul, Kim Yong-hyun, Moon Kyungyon.** “State Strategy in the Kim Jong-un Era: The “Byongjin” Policy of Pursuing Economic and Nuclear Development” *Korea Observer*, 2016, Vol. 47, No. 1. 1.-33. lpp.
17. **Clifford Geertz.** *The Interpretation of Cultures.* “Ideology as a cultural system.” New York: Basic Books, 1973. 193-233. lpp.
18. **Eric J. Ballbach.** “Constructions of Identity and Threat in North Korea’s “Diplomatic War” Discourse Threat”. *Corea Del Norte*, 2015, Vol 2. 139.-161. lpp.
19. **Ernest Petrič.** *Foreign Policy: From Conception to Diplomatic Practice.* Leiden: Martinus Nijhoff Publishers, 2013.
20. **Jae-Chon Lim.** *Kim Jong Il’s Leadership of North Korea.* New York: Routledge, 2009.
21. **Jasper Becker.** *Rogue Regime: Kim Jong Il and the Looming Threat of North Korea.* New York: Oxford University Press, 2005.
22. **Jin Woong Kang.** “Historical Changes in North Korean Nationalism.” *North Korean Review*, 2007.
23. **Joel Krieger.** *The Oxford Companion to Politics of the World.* New York: Oxford University Press, 1993.
24. **Kongdan Oh, Ralph C. Hassig.** *North Korea through the Looking Glass.* Washington: Brookings Institution Press, 2000.
25. **Lim Soo-Ho.** “The Kim Jong-Un Era: Style, Ideology and Diplomacy” *SERI Quarterly*, 2012. 104.-110. lpp.
26. **Lyman Tower Sargent.** *Contemporary Political Ideologies: A Comparative Analysis.* 14th edition. Wadsworth: Cengage Learning, 2008.
27. **Michael J. Seth.** *A History of Korea: From Antiquity to the Present.* Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers, 2010.
28. **Ronald Wintrobe.** “North Korea as a Military Dictatorship”. *Peace Economics, Peace Science and Public Policy*, 2013, Vol 19, No 3. 459.-471. lpp.

29. **Scott Snyder.** *Negotiating Over the Edge.* Washington: United States Institute of the Press, 1999. 22. lpp.
30. **Sung-Hack Kang.** *Korea's Foreign Policy Dilemmas: Defining State Security and the Goal of National Unification.* Global Oriental, 2010.265.-275. lpp.
31. **Teun A. van Dijk.** *Ideology: A Multidisciplinary approach.* London: SAGE, 1998.
32. **Tomasz Śleziak.** "The Role of Confucianism in Contemporary South Korean Society". *Rocznik Orientalistyczny*, 2013. 27.-46. lpp.
33. **Viktor Cha.** *The Impossible State: North Korea, Past and Future.* New York: Harper Collins, 2012.
34. **Wolfgang Leonhard.** *Three Faces of Marxism: The Political Concepts of Soviet Ideology, Maoism, and Humanist Marxism.* New York: Holt, Rinehart and Winston, 1974.
35. **Yong Soo Park.** "Policies and Ideologies of the Kim Jong-un Regime in North Korea: Theoretical Implications". *Asian Studies Review*, 2014, Vol 38, No 1. 1.-14. lpp.

Sekundārā literatūra:

1. **Tangun Founder-King of Korea.** Pyongyang: Foreign Languages Publishing House, 1994.

Interneta avoti:

1. **Britannica Academic Online Dictionary.** Chondoism.
<http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/article/Chōndogyo/82320> [skatīts: 2017.04.05]
2. **Britannica Academic Online Dictionary.** Nationalism.
<http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/search/dictionary?query=nationalism&includeLevelThree=1&page=1> [skatīts 2017.04.01.]
3. **Britannica Academic Online Encyclopedia.** Non-Aligned Movement.
<http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/article/Non-Aligned-Movement/600449> [skatīts: 2017.04.03.]
4. **Britannica Academic Online Encyclopedia.** Sillhak.
<http://datubazes.lanet.lv:3881/levels/collegiate/article/Silhak/67754> [skatīts: 2017.05.01.]
5. **Lenin Internet Archive.** "Freedom to Criticise and Unity of Action"
<https://www.marxists.org/archive/lenin/works/1906/may/20c.htm#fwV10E191> [skatīts: 17.05.10.]
6. **Wilson Centre. North Korea International Documentation Project.** "The 1967 Purge of the Gapsan Faction and Establishment of the Monolithic Ideological System"
<https://www.wilsoncenter.org/publication/the-1967-purge-the-gapsan-faction-and-establishment-the-monolithic-ideological-system> [skatīts: 2017.05.10.]
7. **Ten Principles for the Establishment of the One-Ideology System.**
http://www2.law.columbia.edu/course_00S_L9436_001/North%20Korea%20materials/10%20principles%20of%20juche.html [skatīts: 2017.05.10.]
8. **Ten Great Principles of the Establishment of the Unitary Ideology System.**
<http://www.internationallawbureau.com/wp-content/uploads/2016/12/Ten-Great-Principles-of-the-Establishment-of-the-Unitary-ideology.pdf> [skatīts: 2017.05.10.]
9. **Philosophy 312: Oriental Philosophy Main Concepts of Confucianism**
<http://philosophy.lander.edu/oriental/main.html> [skatīts: 2017.05.10.]
10. **Nicolas Levi, PhD. The Importance of Confucian values to Kim Jong Il's System: A comparison with Kim Il Sung's System.** <http://sinonk.com/wp->

- content/uploads/2012/08/levi-on-kim-jong-il-confucianism-icks-2012.pdf [skatīts: 2017.05.10]
11. **Tomb of King Tangun.** <http://www.north-korea-travel.com/tomb-of-king-tangun.html> [skatīts: 2017.05.03.]
  12. **Kim Yong Hun.** Juche Is Classified As a Major World Religion. Daily NK, 2007. <http://dailynk.com/english/read.php?cataId=nk00100&num=2042> [skatīts: 2017.05.01.]
  13. **Global Security. Songun Chongchi.** <http://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/songun-chongchi.htm> [skatīts: 2017.05.10.]
  14. **Global Security. Kim Jong Nam.** <http://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/kim-jong-nam.htm> [skatīts: 2017.05.10.]
  15. **Global Security. Kim Jong Chol.** <http://www.globalsecurity.org/military/world/dprk/kim-jong-chol.htm> [skatīts: 17.05.10.]
  16. **Global security.** Key Resolve/Foal Eagle <http://www.globalsecurity.org/military/ops/rsoi-foal-eagle.htm> [skatīts: 2017.05.10.]
  17. **Alexander V. Vorontsov. North Korea's Military-First Policy: A Curse or a Blessing? 2006.** <https://www.brookings.edu/opinions/north-koreas-military-first-policy-a-curse-or-a-blessing/> [skatīts: 2017.05.01.]
  18. **Han S. Park. Military-First Politics (Songun): Understanding Kim Jong-il's North Korea.** Korea Economic Institute, 2007, Vol 2, No 7. <http://www.keia.org/sites/default/files/publications/hanpark.pdf> [skatīts: 2017.05.10.]
  19. **Michael Madden. The Fourth Session of the 13th SPA: Tweaks at the Top** <http://38north.org/2016/07/mmadden070616/> [skatīts: 2017.05.10.]
  20. **Analyst: North Korea executed, purged thousands after Jang Song Thaek killed** http://www.upi.com/Top_News/World-News/2017/02/10/Analyst-North-Korea-executed-purged-thousands-after-Jang-Song-Thaek-killed/6921486736858/ [skatīts: 2017.05.10.]
  21. **North Korea threatens 'a sea of fire' upon South Korea** <http://edition.cnn.com/2011/11/24/world/asia/north-korea-sea-of-fire/> [skatīts: 2017.05.10.]
  22. **The State of the Union Address Transcript of President Bush's Speech, 2002.** <http://www.npr.org/news/specials/sou/2002/020129.bushtext.html> [skatīts: 2017.05.10.]
  23. **The Nuclear Nonproliferation Treaty (NPT) at a Glance** <https://www.armscontrol.org/factsheets/nptfact> [skatīts: 2017.05.10]
  24. **A Timeline of North Korea's Missile Launches and Nuclear Detonations** <https://www.bloomberg.com/politics/articles/2017-04-16/north-korea-missile-launches-nuclear-detonations-timeline> [skatīts: 2017.05.10.]
  25. **North Korea's February 2016 Satellite Launch** <https://www.csis.org/analysis/north-korea-s-february-2016-satellite-launch> [skatīts: 2017.05.10.]
  26. **US and South Korea plan simulated nuclear strike on North Korea.** <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/asia/northkorea/12099482/US-and-South-Korea-plan-simulated-nuclear-strike-on-North-Korea.html> [skatīts: 2017.05.10.]

Pielikums – transkripcija no korejiešu valodas uz latviešu valodu

Līdzskaņi 자음			
	Zilbes sākumā/Augšējie līdzskaņi	Zilbes apakšā/Apakšējie līdzskaņi	
Korejiešu burti	Latviešu burti		
		Pirms līdzskaņa nākamajā zilbē	Pirms patskaņa nākamajā zilbē
ㄱ	g	k	g
ㄴ	n	n	n
ㄷ	d	t	d
ㄹ	r	l	r
ㅁ	m	m	m
ㅂ	b	p	b
ㅅ	s	t	s
ㅇ	-	ng	ng
ㅈ	dž	t	dž
ㅊ	č	t	č
ㅋ	k	k	k
ㅌ	t	t	
ㅍ	p	p	p
ㅎ	h	t	-
ㄲ	kk	kk	kk
ㄸ	dd		
ㅃ	bb		
ㅆ	ss	t	ss
ㅉ	dž		

Patskaņi 모음	
Korejiešu burti/savienojumi	Latviešu burti
ㅏ	a
ㅑ	ja
ㅓ	o
ㅕ	jo
ㅗ	o
ㅛ	u
ㅜ	ju
ㅡ	u
ㅣ	i
ㅚ vai ㅞ	e
ㅜ이 vai ㅞ이	je
ㅘ	va
ㅙ	ve
ㅚ	ve
ㅜ어	vo
ㅜ이	vi
ㅞ	ve
ㅞ이	ui

Anotācija

Šī bakalaura darba nosaukums ir “Džuče ideoloģijas attīstība un tās ietekme Ziemeļkorejas ārpolitikā (2011-2016)”. Mūsdienās Ziemeļkorejas ārpolitika ir īpaši svarīga austrumāzijas reģionā, tāpēc šajā darbā tiek aplūkots viens no iespējamajiem ietekmējošajiem faktoriem tajā – džuče ideoloģija. Uzsvars šajā darbā ir likts uz ideoloģijas vēsturi un tās pamatelementiem, kā arī tajā tiek pielietota detalizētāk pieeja apskatot kā katrs no Ziemeļkorejas līderiem to paplašināja. Sākot no Kim Il Song, kurš tiek uzskatīts par šo ideju pamatlicēju, līdz Kim Džong Il, kurš šīs idejas ar filozofisku pieeju izvērta plašāk, lai pamatotu savas mantošanas tiesības, tiek nodalīts, kurā brīdī parādījās katrs elements un kas tajā iekļauts. Jaunākais līderis, Kim Džong Un, ideoloģijā jaunas izmaiņas nav ieviesis, tāpēc viņa gadījumā tālāk apskatīta ir Ziemeļkorejas pašreizējā ārpolitika un ideoloģijas iespējamā ietekme uz to.

Darbs ir sadalīts trīs daļās, atbilstoši katra līdera laikam. Katrā daļā ir 3-5 nodaļas. Pirmajā daļā apskatīta ir terminoloģija un etimoloģija saistībā ar džuče ideoloģiju, kā arī īsa Korejas pussalas vēsture, kas parāda vēsturisko fonu džuče ideoloģijas veidošanai. Darba gaitā tika secināts, ka džuče ideoloģija tās pirmsākumos sastāvēja no marksisma-ļeņinisma, maoisma un nacionālisma. Otrajā daļā, ar Kim Džong Il uz rakstiem balstīto un vairāk filozofisko pieeju, ideoloģijā parādījās konfūcisms, kā arī vēsturiskā naratīva pārveidošanas, mītiskie un reliģiskie elementi. Darbā tika secināts, ka Ziemeļkorejas ideoloģija vismaz teorētiski ietekmē šīs valsts ārpolitiku.

Atslēgvārdi: ideoloģija, džuče, Ziemeļkoreja, ārpolitika

Summary

The topic of this bachelor's thesis is "The Development of Juche Ideology and its Influence in North Korea's Foreign Policy (2011-2016)". These days the foreign policy of North Korea is particularly important in the East Asia region, which is why the main focus of this paper is one of its possible influencing factors – Juche ideology. The emphasis in this paper is on the history and the basic elements of the ideology and it takes a more detailed approach when considering how each of the North Korean leaders further expanded it. Starting from Kim Il Sung, who is considered to be the founder of the ideology, to Kim Jong Il who took a more philosophical approach to it, to legitimize his succession as the next in line for ruling the state. The newest leader, Kim Jong Un, hasn't made any changes to the ideology during his rule, so in his case North Korea's current policy and the impact of ideology in it, is considered.

The thesis has three main parts, one for each leader. Each part has 3-5 chapters. The first part further expands upon the terminology and etymology of Juche, as well as a brief history of the Korean peninsula, which shows the historical background for the creation of the ideology. During the process of research for this thesis, it was determined that Juche at its source was a mix of Marxism-Leninism, Maoism and nationalism. In the second part, with Kim Jong Il's text based and more philosophical approach, elements of Confucianism, changing historical narrative, mysticism and religion were introduced. As for the third part, it was concluded that even if it's only in theory, Juche does have an impact on North Korea's foreign policy in modern times.

Key words: ideology, Juche, North Korea, foreign policy

Bakalaura darbs DŽUČE IDEOLOĢIJAS ATTĪSTĪBA UN TĀS IETEKME ZIEMEĻKOREJAS ĀRPOLITIKĀ (2011-2016) izstrādāts LU Humanitāro zinātņu fakultātes Āzijas studiju nodaļā.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: Ildze Šķestere

Rekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: Toms Rostoks

Recenzents:

Darbs iesniegts Āzijas studiju nodaļā 2017. gada 15. maijā

Komisijas sekretāre: pasn. Karīna Jermaka

Darbs aizstāvēts Āzijas studiju bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē

___.__.2017. prot. Nr. _____, vērtējums ___ (_____)

Komisijas sekretāre: pasn. Karīna Jermaka

Āzijas studiju BSP studiju metodiķe _____ Natālija Ambrosova